List izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna ... na šestih straneh 25 lir. Zaostal... 1000 lir; pollet... ... dništvo in uprav... ... in 44-047. Dopisi ... prejemajo rokopi... ... nega stolpca za vsa ... oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI - SPED. IN ABBONAM. POST.

Narodna in Študijska Knjižnica via Geppa, 9 TRIESTE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE T.O.

OBNOVLJENA IZDAJA LETO VIII. ŠTEV. 27 (406) — TRST - SOBOTA, 7. JULIJA 1956 — CENA 20 LIR

Na 2. strani objavljamo važen članek „Množice, partija, voditelji“ ki razlaga, kako je prišlo do kulta osebnosti

V TOREK SE BO KONČNO SESTAL NOVOIZVOLJENI OBČINSKI SVET V TRSTU

Tržaško mesto zahteva demokratično občinsko upravo

Volilni rezultat je razbil monopol Krščanske demokracije - Volivci so se izrekli za odprtje na levo, za demokratizacijo uprave, za prosto cono in za odpravo vseh diskriminacij

...hodnji torek se bo konč... ...stal tržaški občinski svet, ...oli župana in občinski od... ...o mesec dni trajajočih po... ...jih in raznih srečanjih, po ...ih se pa položaj ni čisto ...azbistril.

...t je znano, je Krščanska ...kracija sklenila sklicati ...ki svet potem, ko se je ...pokrajinski odbor izrazil ...hranitev štiristranske for... ...in izjavil, da si bo spričo ...otnega stališča dveh sku... ...ki sta pripadali štiristran... ...pravi (socialdemokratov in ...likancev), KD sama pre... ...odgovornost predložiti e... ...vni občinski odbor.

...itelji KD in njeno časopi... ...pravičujejo to zadržanje z ...obo obljubam, ki so jih ...v volilni kampanji, po ka... ...se bo uprla vsakemu «od... ...bodisi na levo ali na ... Toda vsi so lahko vide... ...enovi, Palermu, Pescari in ...ih občinah kako se je zve... ...volilnim obljubam konča... ...pravim odprtjem na de... ...ko so bili župani izvoljeni ...močjo glasov monarhistov ...isinov. Tudi v Rimu ni bi... ...rugače, čeprav je krščanski ...krat Tupini odstopil, ker ...odklanja glasove desničar... ...strank, po Saragatovem na... ...njanju in «taktičnem» skle... ...ajnika KD Fanfanija.

...stvo je, da je v političnem ...anju KD prav pomanjka... ...spoštovanja navodil, ki so ...iz volitev. Vzemimo kon... ...ni primer našega mesta: vo... ...rezultati so razbili mono... ...KD in staro štiristransko ...ulo ter s tem obsodili nje... ...politiko. To pomeni, da je ...l čas, ko je občinski svet ...al kot «glasovalni stroj» ...aterem ga je vnaprej sestav... ...večina avtomatično spro... ...kot je hotela, ne da bi u... ...vala ostalih skupin. To je ...o za posledico, da je bila ...lika prejšnjih občinskih ...rov nepremična, konserva... ...da je malo ali nič brani... ...oristi Trsta in prebivalstva.

...žaški volivci so s svojim ...anjem 27. in 28. maja ...li enkrat za vselej končati ...emi sistemi. To dokazuje ...anje glasov KD in štiri... ...kih glasov v njihovi skup... ...propad kandidatov Conf... ...trie, velik uspeh levičar... ...strank in posebno še naše ...ije, uveljavitev tudi v li... ...«sredine» kandidatov, ki so ...rani za levičarsko usme... ...in pripravljeni delovati ...vsesplošno obnovo, o čemer ...udi govorili na svojih volil... ...zborovanjih.

...sno je, da namen ponovne... ...vzbujanja štiristranske upra... ...ali predlaganja enobarvnega ...nskega odbora nima nič o... ...iti s spoštovanjem volje tr... ...ih volivcev, marveč pome... ...hoteli nadaljevati po poti ...e politike, sovražne demo... ...ični prenovitvi, trdovratne pri diskriminacijah, gluhe na zahteve Trsta. Ta namen pozablja na lepe volilne obljube za rešitev osnovnih problemov mestnega političnega in gospodarskega življenja.

Ni slučaj, da se je pri spletkah zadnjega meseca, pri pogajanjih in zakulisnih srečanjih govorilo o vsem, samo ne o programu za novo občinsko upravo, o tem, kako nalagati in uporabljati občinske davke, kako sanirati proračun, kako delovati, da se prispeva k borbi za tržaško gospodarsko obnovo. Govorilo se je pač o občinskem odboru, ki naj «brani italijanstvo» pre «slavo-komunističnim navalom» in o tem se je govorilo tudi v tisku Confindustrie, ki ima vso korist preprečiti rešitve, ki bi okrnile privilegije krajevne finančne oligarhije. Ta stran pozdravlja perspektivo enobarvnega občinskega odbora, kateremu bi monarhisti in fašisti dali svojo podporo.

Ta «rešitev» je pa popolnoma nasprotna temu, kar so rekli volivci 27. in 28. maja. To je usmeritev na desno, kateri se voditelji KD protivijo z besedami (čeprav namigujejo fašistom z geslom Italija ali anti-Italija, ki je tako drago Bartoliju in misinom), toda uresničujejo z dejanji, ko preziraj obstoječo stvarnost in odklanjajo sodelovanje z levico, dočim so se volivci usmerili na levo; ko pozabljajo in zamenjujejo svoje lastne programe, le da bi si ohranili ugoden položaj, ki jih ne bi silil na upoštevanje najbolj občutenih zahtev in potreb ljudskih množic.

Te zahteve se imenujejo: demokratična občinska uprava, brez diskriminacij, brez varuštva krajevne finančne oligarhije in brez poslušnega izvajanja ukazov Confindustrie, zaklete sovražnice Trsta in njegove gospodarske obnove; borba za demokratizacijo javnega življenja z uresničitvijo avtonomije, v korist katere so se v tej ali oni obliki izjavili vsi v teku volilne kampanje (razen monarhistov in fašistov); integralna prosta cona, kot sredstvo za okrepitev prometa, za znižanje življenjskih stroškov, da izidemo iz kronične krize našega gospodarstva.

S preziranjem teh zahtev KD izdaja koristi Trsta, ne rešuje nobene stvari, marveč še povečuje zmedo in si prevzema težko odgovornost z vsiljevanjem rešitve, nasprotne volji, ki je jasno izšla iz volilnih skrinjic.

Kot je znano bodo na torkovi seji uradno potrjeni izvoljeni svetovalci, ki bodo morali najprej izvoliti župana in nato občinski odbor, to je dvanajst odbornikov in tri namestnike. Po zakonu mora biti župan na prvi seji izvoljen z absolutno večino glasov, šele potem je mogoče pristopiti k imenovanju občinskega odbora. Če do tega ne pride, potem je treba volitve odložiti na drugo sejo, ko zadostuje navadna večina. Približno isto velja za izvolitev občinskega odbora. Spričo sedanjega položaja pa je kaj malo verjetno, da bi mogel kateri koli kandidat za župana doseči absolutno večino glasov.

Voditelji KPI v Moskvi

Člani vodstva Komunistične partije Italije tov. Giancarlo Pajetta, Celeste Negarville in Giacomo Pellegrini so v sredo odpotovali v Moskvo, kjer so se sestali z voditelji KP Sovjetske zveze. Namestnik generalnega sekretarja KPI tov. Longo pa je istega dne odpotoval v Prago.

Delegacija CGIL v Jugoslaviji

Glavno tajništvo CGIL v Rimu je na povabilo Centralnega sveta Zveze jugoslovanskih sindikatov poslalo na obisk v Jugoslavijo posebno delegacijo, katero sestavljajo drugi tajnik CGIL poslanec Pessi, podtajnik CGIL Piero Boni, tajnik Delavske zbornice v Rimu Angelo Crisman, tajnik Delavske zbornice v Palermo Pio La Torre in članica Delavske zbornice v Milanu Stellina Vecchio.

Delegacija je prispela 4. julija v Ljubljano, zatem je obiskala Bled, nakar je odpotovala v Beograd.

Demobilizacija v DR Nemčiji

BERLIN — Vlada Demokratične republike Nemčije je objavila sporočilo, da bo zmanjšala svoje oborožene sile za 30.000 mož. Po tej demobilizaciji bo štela vzhodnonemška vojska le še 90.000 vojakov. V zvezi s tem je sekretar vzhodnonemške socialistične stranke Ulbricht izjavil, da vzhodnonemška vlada želi s tem ukrepom dati nov dokaz o svojih iskrenih naporih za znanjšanje napetosti.

Resolucija Centralnega komiteja Komunistične partije Tržaškega ozemlja

Centralni komite se je sestal 30. junija pod predsedstvom tov. Dušana Lovrihe in je poslušal poročilo tov. Vidalija o delu nedavnega zasedanja CK KPI, ki se je vršilo v Rimu v dneh od 22. do 26. junija in kateremu sta za KP Trsta prisostvovala poročevalec in tov. Marija Bernetič.

CK je odobril poročilo tov. Vidalija in sklenil, da pozove tržaške komuniste, naj aktivno sodelujejo v predkongresni diskusiji, ki se je že začela v KPI v vidiku osmega kongresa, sklicanega za konec jeseni, na katerega bo poslal močno delegacijo.

Pred kongresom KPI bo sklicana teritorialna konferenca tržaških komunistov, kot je bilo določeno na V. kongresu KP Trsta, na kateri bo izvoljena delegacija in bodo določene bodoče politične in organizacijske vezi tržaških komunistov s KPI. O teh vezeh bo razpravljala vsa partija.

CK je podčrtal pravilno stališče, ki ga je sprejel kongres KP Trsta v zvezi s kritiko Stalinu. To pravilnost so potrdili dogodki, ki so sledili in posebno še razpravljano poročilo tov. Hruščeva.

CK smatra za pozitivno diskusijo, ki se vrši v partiji o raznih temah XX. kongresa in ki se je začela že na V. kongresu ter poziva tovariše, naj v večjem številu in v intenzivnejši obliki posežejo, izogibajoč se praznih čenč in nesmiselnih graj, imajoč v vidiku ideološko jasnost in jasnost perspektiv, politično in organizacijsko okrepitev partije in demokratičnega gibanja, večjo povezavo z množicami in z njihovimi borbami za takojšnje zahteve.

V zvezi z občinskimi odbori pozdravlja CK ustanovitev občinskih odborov v Miljah in v podeželskih občinah in poziva tovariše, naj postanejo pobudniki široke ljudske akcije, da se doseže, da bo mesto Trst končno upravljal demokratičen občinski odbor, prost vsakega diskriminacijskega duha, na čelu s županom, ki naj uživa simpatijo in spoštovanje ogromne večine prebivalstva.

CK je tudi odobril sklep, ki ga je že sprejel IK, da se komunistično skupino svetovalcev v Trstu pozove, naj podpre indipendentistični priziv proti razveljavitvi liste Tržaške zveze pri zadnjih volitvah.

CK pozdravlja stotine novih članov, ki so okrepili našo partijo v teku volilne kampanje in vabi sekcije, naj tekmujejo med seboj v pridobivanju nadaljnjih stotin novih članov med tisoči volivcev, ki so pokazali svoje zaupanje v linijo, program in kandidate naše partije.

Istočasno izraža hvaležnost vse partije vsem, ki so s skromnim prispevkom omogočili finančno podpiranje volilne kampanje. Nabiralna akcija, pri kateri so prispevali tisoči državljanov, se je zaključila z zneskom 3,300.000 lir.

Končno, CK poziva vse tovariše, prijatelje in simpatizerje, naj aktivno sodelujejo v bodoči kampanji za komunistični tisk, da se utrdi to važno sredstvo organiziranja, demokratične informacije in socialistične vzgoje.

OB ROBU TEŽKIH NEREDOV V POZNANJU

Atentat hladne vojne proti socialistični deželi

Takojšnji ukrepi za normalizacijo v mestu

Pretekli teden je prišlo do težkih neredov v poljskem mestu Poznanj. Delavci avtomobilske tovarne «Zispo» in nekaterih drugih podjetij so že nekaj časa manifestirali nezadovoljstvo, ker se je izpolnitev delavske zahteve za zboljšanje plač zakasnila. Posebna delegacija delavcev je zaradi tega odšla v Varšavo, kjer je posredovala pri poljski vladi. Vlada je vzela zahteve delavcev v pretres in v ta namen je prišel minister za strojno industrijo v Poznanj. Navzlic temu pa so delavci 28. junija zapustili delo in uprizorili demonstracijo po mestnih ulicah. Spočetka je bila to mirna manifestacija, toda kasneje se je zaradi ščuvanja provokatorjev spremenila v upor proti ljudski oblasti. Manifestanti so poskušali vdreti v razna javna poslopja, v sedež Poljske delavske partije, v sedež vojaškega tožilstva, jetnišnico in radijsko postajo, Narodno banko in pošto ter zasesti železniško postajo. Zaradi vedno večjega obsega demonstracije, ki se je spreminjala že v pravi upor, je vlada poslala na ulice vojsko. V spopadih je bilo ubitih 38 ljudi, okrog 300 pa ranjenih. Zaradi napetega položaja so oblasti odredile policijsko uro od 9. zvečer do 4. zjutraj. Zaradi odločne akcije vojakov, miličnikov in organov javne varnosti je bil kmalu vzpostavljen mir v mestu in že 29. junija se je večina delavcev vrnila na delo.

Predsednik poljske vlade Cirankiewicz je v zvezi s težkimi dogodki v Poznanju izjavil, da ti dogodki ne bodo zadržali niti oslabili naporov vlade in partije za demokratizacijo življenja v deželi, za razvoj gospodarstva in kulture, in za hitrejše izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Dalje je dejal, da bo vsak provokator, ki si bo upal dvigniti roko zoper ljudsko oblast, najstrožje kaznovan. Napake v predpisih in njih izpoljnjevanje pa se bo takoj popravilo. Vlada je že pred dnevi ustregla upravičenim delavskim zahtevam. To pa ni motilo provokatorjev, da ne bi izigrali demonstracij za svoje načrte ki so jih že dolgo pripravljali s pomočjo tujih organizatorjev,

O težkih dogodkih v Poznanju je spregovoril tudi CK KP SZ, ki je v svoji resoluciji o izvoru in posledicah kulta osebnosti med drugim poudaril, da so bile protiljudske akcije plačane od tistih ameriških krogov, ki so v teku hladne vojne uradno določili 100 milijonov dolarjev za prevratniško delovanje v deželah ljudske demokracije in v Sovjetski zvezi. Toda provokatorji, plačani iz virov, ki prihajajo z onstran oceana, so bili pogumni le za nekaj ur. Delavci Poznanja so odgovorili na provokacije sovražnika, propadli so žalostni poskusi provokacij proti ljudski oblasti Poljske.

V Poznanju je uspelo provokatorjem, da so spremenili mirno manifestacijo za ureditev še nerešenih ekonomskih vprašanj, čigar uresničitev se je zavlekla tudi zaradi še obstoječe birokracije, v krvav spopad, kateri se je žal izvršil prav v trenutku, ko je na Poljskem v polnem teku akcija za izgradnjo nevega gospodarstva in za preobrazbo nekoč zaostale dežele in razvoj socialistične demokracije.

Prav Poljska je tista dežela, ki je v zadnjih letih, zlasti pa v poslednjem obdobju pokazala, da se je resno lotila popravljati napake, ki so bile prej izvršene, zlasti pa si prizadeva za to, da bo v deželi čimprej zaživela prava socialistična demokracija.

Za sodelovanje in enotnost

Preteklo je že več kot eno leto od tedaj, ko je prišlo do prvih stikov med Slovensko-hrvatsko ljudsko prosveto in Slovensko prosvetno zvezo v Trstu. Po daljših razpravljanjih o možnostih sodelovanja med obema osrednjima prosvetnima organizacijama in prosvetnimi društvi, ki so v njiju včlanjena, je prišlo do pozitivnih rezultatov, do sodelovanja. Konkreten dokaz tega sodelovanja je bila skupna proslava stoletnice rojstva pesnika Aškerca, pevski koncert v Nabrežini, skupne akcije na šolskem področju itd. Poudariti moramo, da smo povsod naleteli na, skoraj bi rekli, nepričakovano razumevanje in soglasje.

Kljub temu, da so bili že pred časom vzpostavljeni prijateljski odnosi in je bilo ustvarjeno ozračje medsebojnega zaupanja, ki je predpogoj za skupno delovanje, je v zadnjem času prišlo do dejanja, ki ga je mogoče smatrati kot dokaz nezaupanja. Članek o sodelovanju, ki je bil objavljen v nedeljski številki Primorskega dnevnika, vsebuje namreč poleg objektivnih tudi nekaj takih ugotovitev, ki razodevajo, da so na strani Prosvetne zveze še ljudje, ki niso prepričani v odkritosrčnost, v naš iskren namen sodelovanja in prizadevanja za dokončno enotnost na slovenskem prosvetnem področju. Morda je omenjeni članek delo poedinca ali neke skupine, ki ne pozna želja našega ljudstva in jih zato tudi ne more izražati. Na vsak način pa tako pisanje ne koristi interesom našega ljudstva in ne koristi razvoju sodelovanja, ki je že v polnem teku med prosvetnimi društvi in med SHLP in SPZ.

Ako bi hoteli stopiti na pot polemiziranja, potem bi lahko rekli, da se pojavljajo tendence po monopoliziranju tudi na strani SPZ. In ako se že govori o moralnem pogumu, potem bi lahko rekli, naj se tak moralni pogum priporoča onim, ki še vedno odbijajo roko sprave, prijateljstva in sodelovanja, ki jim jo s tako vztrajnostjo in iskrenostjo prožijo naši tovariši, ki delajo na prosvetnem področju. Mi lahko rečemo, da smo krenili na novo pot in veseli nas, da smo to storili, to je na pot sprave, sodelovanja in enotnosti. Naši prosvetni delavci že toliko časa širijo plemenito idejo enotnosti in sodelovanja vseh naprednih Slovencev in so s prepričevanjem dosegli, da skoro ni več v SHLP včlanjenega prosvetnega društva, ki ne bi pozdravljalo sodelovanja in enotnosti in ni prav gotovo nobenega, ki bi se «balo» sodelovanja z bratskimi društvi včlanjenimi v SPZ. Še več, naši tovariši so že tako daleč, da ne postavljajo problema absolutne paritete, zavedajoč se, da ta ni važna pač pa je važno uspešno sodelovanje.

Ker pa vemo, da ostra polemika nikomur ne koristi, razen nasprotnikom, nimamo niti najmanjšega namena seči po njej.

Prepričani smo, da bo kljub vsemu naše skupno delovanje napredovalo, da se bodo v bližnji bodočnosti popolnoma ugladila pota po katerih hodimo, da se bo še bolj učvrstilo konkretno sodelovanje vseh prosvetnih društev, da ni bistvenih razlik med nami na prosvetnem področju, da povsem izginjajo ovire takoimenovanih «vsedlin preteklosti», da ni tendenc po monopoliziranju, pač na iskrenost in resna želja po enotnosti.

Tudi naš pogled je uprt naprej, v bodočnost. Tudi naša priprava na jutrišnji dan je sodelovanje, najširše, predvsem pa najiskrenejše sodelovanje na podlagi popolnega razumevanja in enakopravnosti!

In ker vse to obstaja, potem na pot, na delo!

RESOLUCIJA C.K. K.P. S.Z. O IZVORU IN POSLEDICAH ČAŠČENJA OSEBNOSTI

Sovjetska partija bo še nadalje odkrivala in popravljala napake

Priznanje in odstranitev napak bosta rodili velike sadove za ves delavski razred Marksistične partije morajo ohraniti in krepiti svojo idejno enotnost in bratsko solidarnost tudi v trenutku, ko se odpirajo različne poti za prehod v socializem

Centralni komite KP SZ je na svoji zadnji seji sprejel resolucijo o «odstranjevanju kulta osebnosti in njegovih posledic». V resoluciji je poudarjeno, da je del tiska na zahodu sprožil veliko protisovjetsko kampanjo in da skuša izkoristiti nekatera dejstva v zvezi s kultom Stalinove osebe, ki ga je KP SZ ožigosala. Ta tisk bi rad zabrisal dejstvo, da gre za obdobje, ki ga je SZ preživela in da sta KP in sovjetska vlada po Stalinovi smrti delovala izredno vztrajno in odločno, da bi ostranila posledice kulta osebnosti. CK KP SZ vztraja na stališču, da kult osebnosti nasprotuje bistvu socialističnega sistema in zavira napredek socialistične demokracije in pot sovjetske družbe v komunizem.

CK KP SZ je načel vprašanje boja proti čaščenju osebnosti v prepričanju, da je to čaščenje v protislovju z bistvom socialističnega sistema in ker ovira napredek sovjetske demokracije. 20. kongres KP SZ je smatral za potrebno, da govori odkrito in pogumno o hudih posledicah čaščenja osebnosti, o resnih napakah, ki so bile storjene v zadnji dobi Stalinovega življenja in da pozove partijo, naj s skupnimi napori napravi konec vsemu, kar je povzročilo čaščenje osebnosti.

Ko je Centralni komite postavil to vprašanje, se je v polni meri zavedal, da bo priznanje zablod povzročilo tudi škodo ki jo bodo sovražniki izkoristili. Mnenja pa je bil da bodo te težave le trenutnega značaja in da bo ta korak sčasoma rodil velikanske sadove za končne smotre delavskega razreda

Nadalje resolucija CK KP SZ razpravlja o vprašanju, kako se je moglo zgoditi, da se je čaščenje Stalinove osebnosti z vsemi svojimi neugodnimi posledicami moglo pojaviti in razviti v sovjetskem socialističnem sistemu in poudarja, da je treba na to vprašanje gledati s stališča objektivnih in stvarnih pogojev v katerih se je gradil socializem v SZ kakor tudi s stališča nekaterih subjektivnih činiteljev, ki so nastali iz Stalinovih osebnih lastnosti. Sovjetska zveza, kot prva socialistična država, je bila obkrožena z nevarnim obročem kapitalizma in sovražniki iz Zapada in Vzhoda, ki so neprestano kovali zarote, da bi sprožili nove križarske vojne proti njej.

V resoluciji je nadalje rečeno, da so morali sovjetski državljani in KP SZ premagati velike težave, da so lahko premagali stoletno zaostalost dežele in to brez kakršne koli tuje gospodarske pomoči. Zapleteni mednarodni položaj, kakor tudi težaven notranji položaj sta zahevala železno disciplino, nenehno krapiaev budnost, najstrožjo centralizacijo vodstva, kar je nujno neugodno vplivalo na razvoj nekaterih oblik demokracije In prav v tej politični in ideološki borbi je Stalin dosegel veliko avtoriteto in popularnost, pojavila se je tudi napačna praksa povezovanja vseh velikih zmag z njegovim imenom;

Za tem resolucija omenja Leninovo pismo o kritičnih pripombah na račun Stalina in pripominja, da se je Stalin v prvem obdobju po Leninovi smrti ravnal po Leninovih načelih, pozneje pa je začel čez mero precenjevati svoje zasluge in verjeti v svojo nezmotljivost pri čemer je omejeval partijsko in sovjetsko demokracijo in s tem grobo kršil leninska načela. Izogibal se je kritik in ni več redno skliceval plenumov CK in kongresov partije. Njegova formula, po kateri naj bi se med prehodom v socializem razredna borba še bolj zaostrevala, pa je omogočila najbolj grobe kršitve socialistične zakonitosti in množične represalje. Ta položaj je postal še bolj zapleten ko je na čelo državne varnosti prišla Berijeva zločinska tolpa agentov mednarodnega imperializma.

Resolucija nato poudarja da je XX. kongres partije in vsa politika CK po Stalinovi smrti jasno pokazala, da je v samem CK obstajalo leninsko jedro voditeljev ki so pravilno razumeli dozorele potrebe notranje in zunanje politike. Ni mogoče reči, da ni bilo opozicije proti negativnim pojavom kar se je videlo tudi v letih vojne ko so bile enostranske Stalinove akcije ostro omejevane in ko so bile precej zmanjšane negativne posledice nezakonitosti. Po Stalinovi smrti je šlo leninistično jedro CK po poti odločne borbe proti čaščenju osebnosti in njegovim hudim posledicam, ki so se ponovno začele kazati po vojni. Resolucija tudi poudarja da voditelji niso mogli odkrito nastopati proti Stalinu za časa njegovega življenja in ga odstraniti z vodstva, ker v nastalih pogojih to ni bilo mogoče storiti.

Sovjetski ljudje so poznali Stalina kot človeka, ki vedno nastopa v zaščito SZ pred sovražnimi spletkami in se bori za stvar socializma. On je v tej borbi od časa do časa uporabljal nedostojne metode, je kršil leninska načela in zahteve partijskega življenja. To da vse to je otežkočalo borbo proti nezakonitosti, ki se je dogajala, ker so se v pogojih čaščenja osebnosti uspehi gradnje socializma in okrepitev SZ pripisovali Stalinu in vsak nastop proti njemu v takšnih okoliščinah ljudstvo ne bi razumelo. Jasno je, da nihče, ki bi bil v takšnem položaju nastopil proti Stalinu, ne bi bil dobil podpore ljudstva. Nato resolucija prehaja k obravnavanju sedanje problematike in navaja, da je poglavitni namen sovjetske vlade, da zagotovi čim večji napredek življenjske ravni prebivalstva. Ukrepi, ki jih partija in vlada izvajata, da bi razširili pravice in obseg pristojnosti republik, da bi zagotovile strogo spoštovanje zakonitosti, da bi izpopolnili in še izboljšali sistem planiranja in ohrabrili pobude od spodaj ,da bi povečali dejavnost sovjetov in razširili kritiko in samokritiko, ki so znaki nadaljnjega razvoja sovjetske demokracije.

To je najboljši dokaz moči in življenjske sile sovjetskega socialističnega sistema ter znak odločnosti, da se premagajo posledice čaščenja osebnosti in prepreči ponavljanje podobnih napak.

Resolucija pa se na to dotakne vprašanja komentiranja, ki je v teku o teh vprašanjih v bratskih komunističnih in delavskih partijah in trdi da ta komentiranja niso bila vedno poglobljena. Med drugim resolucija navaja da je tudi tov. Togliatti v svojem intervjuvu reviji «Nuovi Argomenti» dal, poleg mnogih zelo važnih in pravilnih zaključkov, tudi zgrešene trditve in in da se ni mogoče strinjati z njegovim vprašanjem, ali ni morda sovjetska družba zašla v «določene oblike degeneracije». Na to pa resolucija navaja Leninove besede, da je partija revolucionarnega proletariata dovolj močna da se odkrito kritizira, da napako imenuje napako, slabost pa slabost, brez kakršnega koli izmikavanja. V skladu s temi Leninovimi besedami bo sovjetska partija pogumno odkrivala in kritizirala in brezobzirno popravljala vse napake, pomanjkljivosti v svojem delu. Za tem pa resolucija pripominja, da s tem, da je prenehal delovati Kominform, še ne pomeni, da je izgubila svoj pomen mednarodna solidarnost in nujnost stikov med revolucionarnimi partijami, ki temeljijo na načelih marksizma - leninizma. V sedanjih pogojih, ko se postavlja problem različnih poti za prehod v socializem, je naravno, da morajo marksistične partije delavskega razreda ohraniti in okrepiti svojo ideološko enotnost in mednarodno bratsko solidarnost.

Na koncu pa se resolucija dotakne tudi vprašanj, ki so v zvezi z razdiralnimi dejavnostmi ameriških imperialistov v socialističnih deželah in med drugim pripominja, da tudi nedavni neredi v Poznanju izhajajo iz tega vira. To dokazuje, zaključuje resolucija, da ne smemo biti brezbrižni do novih spletk imperialistične agenture, ki se skuša vriniti v socialistične dežele z namenom, da bi škodovala in izpodkopavala pridobitve delavskega razreda.

TEDEN POLITIČNEGA IN SINDIKALNEGA ŽIVLJENJA V ITALIJI

FANFANIJEVO ZAPRTJE NA LEVO se spreminja v odprtje na desno

...tem tednu so bili v neka... največjih mestih Italije ...oljeni župani in občinski ..., pri čemer je prišlo ja... do izraza najavljeno Fan... «zaprtje» na levo, ki ...je pa sprevrglo v «odprtje» ...desno. V mnogih mestih so ...namreč izvoljeni demo... ...janski župani in občinski ...z glasovi monarhistov ...fašistov. Med temi mesti ...najvažnejši Genova in Rim. ...monarhofašistov so se ...združili z glasovom štirih sre... ...skih strank in tako so se ...socialdemokrati znašli v istem ... z desničarji, kljub iz... ...prepovedi vodstva stran...

...največjo senzacijo je vzbu... ...prva seja novega ob... ...sveta v Rimu, ki se ...vršila v ponedeljek. Občin... ...svet italijanske prestolni... ...šteje 80 svetovalcev; od ...je 34 pripadnikov štirih ...dinih strank, kar ne zado... ...za izvolitev župana. Ko... ...in socialisti imajo ... 29 svetovalcev, radi... ...enega, monarhofašisti 16.

...pri prvem glasovanju je ...desničarsko usmerjeni ...demokristjan Tupini 50 glasov, ...komunist Natoli 20, neodvisni ...kandidati pa 10 glasov. S tem ...bil izvoljen za župana Tu... ...toda takoj je postalo ja... ...da so mu do izvolitve po... ...s svojimi glasovi monarhofašisti. Ker je bila ta stvar preveč očitna, je Saragat takoj pozval Tupinija naj odstopi. Vendar pa je ta Saragatov nastop le krinka, ker se je pozneje izkazalo, da je sicer v prvem trenutku protestiral, ne misli pa protestirati, če bo Tupini na bodočih sejah, ko ne bo več potrebna absolutna večina, izvoljen tudi z glasovi desnice, ker bodo njeni glasovi smatrani kot «dodatni». Zaradi razburjenja, ki je nastalo spričo odkritega sodelovanja Tupinija z monarhofašisti je slednji drugi dan iz taktičnih razlogov odstopil, toda kot vse kaže, je ta njegov odstop začasen in bo trajal le do bodoče seje, ki se je imela vršiti včeraj, kar nam pa zaradi tehničnih ovir ni mogoče poročati.

Prva seja rimskega občinskega sveta se je začela v precej burnem ozračju. Fašisti so namreč hoteli oporekati pravico do izvolitve tov. D'Onofrija. To je povzročilo živahno prerekanje in končno so se naši tovariši spopadli s fašisti. Vendar pa je Tupini, ki je predsedoval, odklonil fašistično resolucijo.

Že teden dni se vrši stavka kmetijskih delavcev v Padski nižini, ki so jo organizirale in podpirajo sindikalne organizacije. Stavka je bila proglašena za nedoločen čas, to je, dokler ne bodo agrarci popustili in pristali na pogajanja za skromne zahteve kmetijskih delavcev. Ker pa tudi po posredovanju ministra za delo ni prišlo do popuščanja agrarcev, so v sredo vse tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL sporočile ne samo, da se bo stavka kmetijskih delavcev Padske nižine nadaljevala in zaostrila, marveč tudi, da v podporo stavkajočim proglašajo splošno vsedržavno 48 urno stavko vseh kmetijskih delavcev. Stavka se je začela včeraj in bo trajala do danes zvečer.

V nedeljo je prispel v Rim zahodnonemški kancler Adenauer s svojo delegacijo, ki je imela več razgovorov s posebno italijansko delegacijo pod vodstvom ministrskega predsednika Segnija. V sredo so se razgovori zaključili in izdano je bilo posebno skupno poročilo. V njem je poudarjena enotnost gledanja na vrsto vprašanj v okviru atlantske skupnosti in potreba po nemški združitvi kot predpogoj za trajno pomiritev in pravi mir v Evropi in v svetu. V bistvu pa poročilo ne pove nič posebnega ali novega, ne nakazuje nobene rimsko-bonnske pobude za konkretno rešitev številnih vprašanj, predvsem pa vprašanj razorožitve in nemškega zedinjenja.

Po svetu naokrog

MOSKVA — Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld je ta teden prispel na obisk v Sovjetsko zvezo. Imel je važne razgovore s predsednikom vlade Bulganinom in s zunanjim ministrom Šepilovom, ki se je ravnokar vrnil s potovanja po deželah Bližnjega vzhoda in z obiska v Atenah.

BEOGRAD — Podpredsednik indijske republike Radakrišman se je na potovanju po raznih evropskih državah ustavil tudi v Beogradu. Doslej je obiskal Veliko Britanijo, Belgijo, Češkoslovaško, Poljsko, Sovjetsko zvezo, Romunijo in Bolgarijo. Sedaj potuje še v nekatere afriške države, kjer bo obiskal Nigerijo, Tanganiko, Ugando in Zanzibar, kjer so večje kolonije Indijcev.

ATENE — Prvega julija je sovjetski zunanji minister Šepilov odpotoval v Moskvo. Na poti se je za krajši čas ustavil v Bolgariji. Kot je znano se je Šepilov mudil tri dni v Atenah, kjer je imel važne razgovore s predsednikom vlade Karamanlisom in ministrom za zunanje zadeve Averofom. Razgovarjali so se o še nerešenih vprašanjih med obema državama. Državniki so ugotovili, da imata SZ in Grčija glede nekaterih mednarodnih problemov različne poglede. Kljub temu pa so razgovori potekali v prijateljskem ozračju. Predstavniki obeh držav so ugotovili, da se lahko pospeši razvoj medsebojnih gospodarskih in kulturnih odnosov.

NIKOZIJA — Angleške okupacijske oblasti na Cipru so uvedle kolektivne kazni zaradi uporniškega delovanja. Tako so n. pr. v Famagusti obsodile prebivalstvo na 112.000 dolarjev globe katero morajo meščani plačati v teku enega tedna. Okupatorji so preko zvočnikov obvestili, da ako ne bodo pravočasno plačali globe, bo v mestu uvedena policijska ura in bo s tem zamrlo sleherno trgovanje. Dvomimo pa, da bo tudi ta poiskus rodil za Angleže pozitiven rezultat.

Svečane proslave 15-letnice vstaje v FLRJ

4. julija so po vsej Jugoslaviji proslavili obletnico zgodovinske vstaje jugoslovanskih narodov proti okupatorju. Letos so te proslave imele še večji pomen in so jih tem bolj s' vesno proslavili po vsej državi. Obenem so bile to proslave 15-letnice zgodovinskega sklepa CK KPJ o začetku ljudske vstaje in narodno osvodilne borbe po vsej deželi.

Zvezna ljudska skupščina je pred nedavnim sprejela zakon o proglasitvi 4. julija — dosedanjega dneva borcev — za praznik vstaje jugoslovanskih narodov in torej državni praznik, ki se bo praznoval letos v vsej državi.

Na predvečer praznika so po številnih vrhovih Slovenije zagoreli kresovi, kraje kjer so bile večje partizanske akcije pa so obiskale številne partizanske patrulje, kjer so se bivši borci srečali s svojimi starimi znanci in prijatelji izza časa težke osvobodilne borbe. V vseh večjih krajih so bile komemoracije, govori, družabni večeri in druge raznovrstne manifestacije. Za to priliko so okrasili tudi partizanske grobove in položili vence in šopke pred spomenike padlih za svobodo.

ODLOMEK IZ VAŽNE RAZPRAVE SOVJETSKE REVIJE "KOMUNIST"

MNOŽICE, PARTIJA, VODITELJI

Zgodovina mednarodnega revolucionarnega gibanja in gradnje socializma v naši deželi, zgodovina delavskega gibanja pozna mnogo voditeljev, ki združujoč svoje življenje z življenjem ljudstva in udejstvujoč voljo marksistično-leninistične partije, so vršili in vršijo poglavitne funkcije in delajo za pospeševanje socialnega razvoja. Tak primer je lik Lenina, ki v perspektivah zgodovine zavzema velikanske dimenzije. Lenin ki je poznal dušo, ideale in želje ljudstva, je ustanovil partijo boljševikov, ki je povedla ljudstvo k zmagi nad kapitalizmom, k zmagi socializma. Nedvomno je junaško delovanje Lenina pravi izraz zahtev socialnega razvoja; njegova neizčrpna sila, njegov jasen razum in njegova neupogljiva volja so imeli velik pomen za zgodovinski razvoj ne samo v naši deželi temveč za vse človeštvo. Velik delež v borbi za emancipacijo delavcev dežele so doprinesli tudi revolucionarji kot so: Babuškin, Svedlov, Džerdžinski, Frunze, Kalinin, ki so vse svoje življenje posvetili stvari socializma. S svojim junaškim življenjem so ti možje in na stotine in tisoče drugih, znanih in neznanih braniteljev interesov ljudstva, pospešili rešitev problemov, ki jih postavljata zgodovina in socialni razvoj.

Z druge strani pa je treba poudariti da se včasih funkcija osebnosti v zgodovinskem procesu spreminja s spreminjevanjem njegovega delovanja. Vloga, ki je v tem smislu v protislovju, je tista, ki jo je vršil I. V. Stalin. Stalin je postal v naši partiji eminenten marksistični revolucionar. Imel je važno vlogo v borbi delavskega razreda naše dežele proti kapitalizmu in je deloval za zmago izgradnje socializma v ZSSR in za uspehe osvobodilnega gibanja v svetu. Pod vodstvom Lenina in z drugimi voditelji partije se je Stalin aktivno udeležil oktobrske socialistične revolucije. V času državljanske vojne je po sklepih centralnega komiteja sprejel odgovorna mesta v Rdeči armadi in je dal svoj delež pri organiziranju zmage nad interventisti in belo gardo. Po smrti Lenina, ko so trockisti, buharinovci in nacionalisti ojačili svoje napade na splošno linijo partije in so poskušali isto oddaljiti od prave poti leninizma, je Stalin skupno z drugimi leninističnimi člani Centralnega komiteja porazil te ideološke nasprotnike marksizma-leninizma, je branil splošno linijo partije, se je boril za uveljavitev leninskega načrta socialistične industrijalizacije dežele in kolektivizacije kmetijstva, torej boril se je za izgradnjo socialistične družbe. V svojih delih je Stalin posplošil na področju teorije probléme izgradnje socializma v ZSSR in je po drugi strani razvil vrsto vprašanj marksistično-leninistične teorije. Spisal je mnogo važnih znanstvenih del, ki so del ideološke zakladnice naše partije, vsega sovjetskega ljudstva in svetovnega komunističnega gibanja.

S svojo aktivno udeležbo v borbi za splošno leninsko linijo in za izgradnjo socializma se je Stalin uveljavil v partiji, med ljudstvom in med delavci vsega sveta. V teku časa pa je avtoriteta Stalina, kot enega izmed voditeljev partije in vlade polagoma, in začetkoma na nedojemljiv način, zašla v kult osebnosti, v kult, ki ga je sam Stalin podpri in krepil. K temu so pripomogli negativni znaki značaja Stalina kot človeka in kot voditelja: robatost, pomanjkanje takta, potrebnega upoštevanja delovnih tovarišev in človeška skromnost. Za nekaj časa ti negativni znaki niso vplivali na pomemben način na delo partije in sovjetske vlade, kjer je Stalin zavzemal vodilna mesta. Toda v desetletju po letu 1930 so ti negativni znaki, z utrditvijo kulta osebnosti, postali napake, ki so negativno vplivale na delo Stalina in so ga dovedli do resnih napak; prišlo je do sožitja med negativnimi in pozitivnimi stranmi njegovega delovanja in v določenih primerih so prvi prevladovali nad drugimi.

Za objasnitev vzrokov, ki so dovedli do kulta osebnosti pri Stalinu, je potrebno upoštevati tudi zamotan zgodovinski položaj, v katerem se je razvijal proces gradnje socializma v ZSSR in je treba predvsem upoštevati obstoj kapitalistične obkolitve. Gradnja in utrditev nove družbe v naši deželi, ki je bila kot obkrožena trdnjava, sta zahtevali strogo centralizacijo državnega vodstva, močno organizacijo in strogo disciplino.

Te okoliščine pravilne kombinacije centralizma, ki ga zahteva diktatura proletariata, z najširšo demokracijo, ki jo narekuje že sama narava socialističnega režima, so po zaslugi Stalina prispevala v veliki meri k razširitvi kulta osebnosti. V zadnjem času življenja in delovanja Stalina, je kult njegove osebnosti zavzel degenerirane oblike in je povzročil veliko škodo stvari komunizma. Stalin je znatno precenjeval svojo vlogo v procesu gradnje socializma in se je oddaljil od prakse, od marksistično-leninistične koncepcije, ki jo ljudstvo, partija in posamenznik predstavlja v borbi za socializem. Postavil se je nad partijo in nad ljudstvo, prenehal je upoštevati mnenje Centralnega komiteja, v mnogih problemih je sam odrejal in pogostoma so bile te odredbe zgrešene, kazal je duh samozadovoljstva. Leninistične norme življenja partije so bile tako kršene in načelo kolektivnega vodstva je bilo pozabljeno. Te kršitve leninističnih načel življenja partije in socialistične zakonitosti in neupravičeno zatiranje je na umeten način zožilo območje notranje demokracije v partiji in sovjetske demokracije, ki jih narekuje že sama narava naše partije, in narava sovjetskega socialnega in državnega režima. To je omejilo avtonomijo in delovanje komunistov, kakor tudi ustvarjalno delovanje ljudskih množic. Stalin, ki je zavzemal najvišje funkcije v partiji in v vladi, ni povzel vseh potrebnih ukrepov za še večjo utrditev vojaške sile in zmogljivosti obrambe socialistične države v času, ko je v Evropi divjala vojna in ko je bilo jasno, da bo hitlerjevska Nemčija napadla Z.S.S.R. V povojni dobi, ko je bilo načelo kolektivnega vodstva že povsem pozabljeno, je Stalin, ki je slabo poznal dejanski položaj kmetijstva, po svoji iniciativi odredil nekatere ukrepe, nanašajoče se na gospodarstvo in na kmetijstvo, za katere ni bilo nobenega razloga in se je izrekel proti uveljavljanju pravičnih ukrepov. To je v znatni meri zavrlo razvoj proizvajalnih sil v kmetijstvu. Kult osebe je povzročil veliko škodo tudi pri razvoju socialnih ved v ZSSR ker je delal na tem, da uveljavi zgrešeno gledišče, po katerem morejo socialne vede razvijati samo izredne osebnosti, medtem ko ostali učenjaki, v najboljšem primeru, lahko samo komentirajo in popularizirajo dela «prvakov». Povsem razumljivo je, da je to povzročilo pravcato jalovost na področju socialnih ved. Mnoga zgodovinska, gospodarska in filozofska dela so imela samo karakteristiko komentarjev in so se omejevala na ponavljanje že znanih tez v dogmatični in pedantni obliki. Stalin, ne le da ni preprečil hvaljenja svoje osebe, temveč je to na vse načine favoriziral. Tako so se pojavila številna dela polna kulta osebnosti, v katerih je bil Stalin prikazovan kot stvarnik vseh zmag in vseh uspehov sovjetskega ljudstva.

Bile so tudi druge pomanjkljivosti in druge napake v delovanju Stalina. V poslednjem času njegovega življenja je vse to zavzelo tak značaj, da je vloga Stalina kot eminentne delujoče osebnosti zgodovinsko bistveno spremenjena. Od osebe, torej, ki je delovala za napredek naše družbe, je postala oseba, ki je v mnogih sektorjih zavirala gradnjo komunizma. Kateri je poglavitni razlog za tako spremembo? Predvsem postopna oddaljitev Stalina od ljudskih množic in od partije. V poslednjem času njegovega življenja je Stalin deloval po večini kot voditelj za mizo, ki je upošteval procese socialnega razvoja na knjižničarski in abstrakten način. Bil je slabo povezan z ljudstvom in ni imel vezi z delavci, kolhozniki in izobraženci. Njegovo slabo poznavanje dejanskega položaja v raznih sektorjih narodnega gospodarstva, nalog ki jih je postavljala praksa v borbi za komunizem. Temu je sledila še oddaljitev teorije od prakse in v mnogih primerih se je obnašal na popolnoma nasproten način od onega, ki ga je pravilno postavil ali zapisal, oslanjajoč se na marksistično-leninistična načela.

Ta analiza napak in slabosti, povezanih s kultom osebnosti še enkrat potrjuje, da kršitev pravilnega odnosa z množicami, partijo in voditelji zelo škoduje ustvarjalni dejavnosti ljudstva, omejuje delovanje vodstva partije, vodi samega voditelja k velikim napakam, ki imajo težke posledice za stvar komunizma.

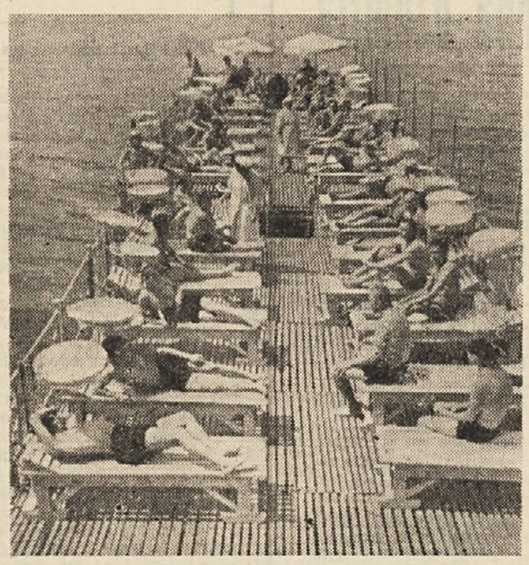

Letovišče Soči ob Crnem morju

Nekatere šibkosti diskusije v celicah in partijskem tisku

V današnjem položaju je Komunistična partija bolj kot kdaj koli postavljena pred važne naloge. Zaradi tega mora biti vsaka organizacija sposobna, da se znajde v vsaki situaciji. V vseh partijskih organizacijah se vršijo diskusije, kritičen pregled in preučitev našega delovanja v luči XX. kongresa KP SZ.

Na pragu tako odločilnih dogodkov, kakršni se razvijajo danes tako na mednarodnem kot tudi na krajevnem področju, moramo imeti pred očmi perspektivo, zavedati se moramo ne samo današnjih marveč tudi bodočih nalog. Partijsko vodstvo, komiteji imajo torej nalogo sistematično pomagati vsem članom, da se zgradijo v duhu marksizma leninizma. Zato je nujno potrebno, da se v vsaki sekciji in celici, poleg partijskih sestankov organizirajo študijski tečaji, konference o političnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih, da politično in organizacijsko usposobimo našo partijo, da vzgajamo kadre, ki bodo na višku nalog, katere stoje pred nami.

Letošnje volitve, kot tudi druge akcije so nam pokazale, da partija uživa zaradi svoje pravilne linije in dejavnosti simpatije širokih ljudskih množic. To dejstvo terja, da posvetimo našo dejavnost politični zgraditvi širokih ljudskih množic, da pod okriljem partije okrepimo borbe z množičnim razmahom.

V diskusiji, ki se razvija potom našega tiska in partijskih organizacij, beležimo nekatere šibkosti.

Namesto obravnavanja načelnih vprašanj, se vrši izmenjava osebnih mnenj, ne upošteva se marksistična metoda analize za rešitev vsakega vprašanja. So tudi nekateri elementi, ki danes skušajo uganjati politikanstvo in zavzemajo nepravilna stališča, ker ne poglobijo vprašanja, se spuščajo v osebnosti, nekonkretnosti, izražajo nezadovoljstvo, obrekovanja in podtikanja, vse prežeto s tujo ideologijo. Ne zavedajo se, da prav take nedoslednosti šibijo vsebino partijske linije. Zato je treba, da se pri vsakem takem pojavu stvar takoj razčisti v celici. V diskusiji ne smemo zapasti v škodljivo drobničarstvo, marveč je treba zajeti vprašanje v širino. Pri takih neplodnih diskusijah se pojavljajo nemarksistični pojmi o partijski demokraciji, kjer se noče upoštevati najmanjša disciplina.

Sklepčna resolucija V. kongresa naše partije postavlja vprašanje in nalogo o širjenju in utrditvi notranje partijske demokracije, in kolektivnega vodstva vseh partijskih organov in same partije. Vsaka omejitev demokracije prinaša posledice in ovira razvoj in iniciative ter slabi vsebino partijske linije. Zato je treba to vprašanje na komitejih in celicah izredno resno obravnavati in povezati vprašanje partijske demokracije skupno z demokratičnim centralizmom vsega partijskega delovanja. To pomeni, da vse načelna vprašanja se morajo diskutirati in reševati v vseh partijskih organizacijah, od vodstva do celic ter skupno sklepati in reševati.

Kdor gre s partijo iskreno in dosledno po njeni borbeni poti, ta bo napredoval, kdor pa skuša danes v odnosu do partije uganjati politikantstvo, ta se bo znašel prej ali slej na pozicijah, ki so tuje marksizmu in leninizmu, to je na pozicijah sovražnikov interesov delovnega ljudstva.

Za utrjevanje notranje partijske demokracije je potrebna organizacijsko čvrsto povezana, enotna in disciplinirana partija. Za tako utrditev partije je treba prilagoditi organizacijsko vprašanje, primerno današnjemu stanju, ki zahteva masovno politično delo ter tesno povezavo z ljudskimi množicami. Potrebna je večja iniciativnost večja samostojnost v sekcijskih in celičnih partijskih komitejih. Predvsem pa odgovornost za vse partijsko delovanje sloni na povečanju odgovornosti partijcev. Pogumno moramo dvigniti poštene in borbene ljudi na odgovorna mesta, pravilno vzgajati partijske voditelje in vse partijske aktiviste, pogumno odstraniti nesposobne in oportunistične elemente in pravilno razporejati kadre. Načelo demokratičnega centralizma je treba prilagoditi današnjim razmeram, dvigniti je treba avtoriteto sekretarjev in komitejev. Sklepe partijskih organov in direktive višjih forumov ki so bile odobrene je treba izpolnjevati. V naši partiji smo vedno podčrtali nujnost razširitve in pomladitve partijskih organizacij. Vsako podtikanje pri reševanju teh vprašanj je plod elementov, ki v partiji samo frazarijo in ne vršijo nobenega konkretnega delovanja.

MARIJA BERNETIČ

Ameriški general za izmenjave s S.Z.

List «New York Herald Tribune» je pred kratkim objavil pismo brigadnega generala ameriške vojske Hugha Hesterja, ki urgira večje izmenjave delegacij med ZDA in Sovjetsko zvezo ter večji razvoj mednarodnega sodelovanja.

«Ni mogoče priti do dejanskega sodelovanja, dokler se ne znatno zmanjša propagando za hladno vojno — pravi general Hester v svojem pismu. Čim bolj se bodo kategorije, skupine in najrazličnejši socialni razredi Vzhoda in Zahoda medsebojno obiskovali in izmenjavali informacije, tembolj se bodo mednarodni odnosi izboljšali in zožilo se bo področje sporov in tembolj bosta odnehala strah in sovraštvo».

Pisani sve

TRGOVSKI SPORA MED ITALIJO IN LR MADŽARS

Med Madžarsko in I podpisan plačilni in ski sporazum, ki pre znatno povečanje med obema državama. bo izvažala na Madžar rovine za tekstilno in kemične izdelke, proiz žke industrije in drug žarska pa bo prodajal poljedelske stroje, el stroje, precizne inštr kmetijske pridelko in Pričakuje se, da bo t mesto deležno koristi večanja trgovine med državama.

MOLZA Z GODB

Neki angleški kmet časom uvedel molžo spremljavi klavirja. Z je, da mu tak način m di precejšnje koristi. K mu pa je zainteresira imel smolo. Na sodišč namreč moral zagovar radi prevoza klavirja čnim kamjonom, ki so cer uporabljali za kmetijske pridelke in dja. Kmet je trdil, da buje tudi klavir v k namene. Krave dajo v ka, če jim igra na kla to ga postavi dvakrat v stajo in žena in sin ma igrata, da spravita v «dobro voljo». Sodni tem pojasnilom ni bil liljen. Rekel je, da kla spada med kmečko or je kmeta obsodil na globo. Ne glede na to isti večer iz staje spe gal klavir.

AVTOMATIČNI PO NABIRALNIK

Na washingtonski postavili avtomat, ki s kira pisma, jih žigosa premi v ekspedit. Za da pošiljatelj vrže pism tomat in plača tarifo avtomat pokaže na po že pisemske pošiljke. Č ljatelj nima drobiža, tomat vrne ostanek.

KAKO SE LAHKO VSAJ DELOMA REŠI PEREČE VPRAŠANJE

Potreben je takojšen odlok za zaporo stanovanjskih izgonov

V zadnjem času je bilo vrženih na cesto 140 družin - Kam pošiljajo brezdomce
Razne intervencije Združenja za pravico do stanovanja pri oblasteh

Vprašanje stanovanjskih izgonov postaja iz dneva v dan resnejše. Skoro ga ni dneva, posebno v zadnjem času, da ne bi bila kaka družina vržena na cesto, ali pa poslana v tako začasno bivališče, ki je za človeka nesprejemljivo.

Združenje za pravico do stanovanja, ki se že precej let ukvarja s stanovanjskim vprašanjem in si stalno prizadeva za prizadeto kategorijo stanovalcev, ima na razpolago bogato dokumentacijo, ki kaže vso resnost položaja.

V zadnjem času je bilo izvršenih 140 sodnih izgonov, za nadaljnjih 230 pa je že določen datum. Poleg teh je še 500 družin, ki jim sodnija lahko vsak trenutek določi datum izgona ter nadaljnjih 2000 primerov, ki imajo večji oddih.

Kam pa gredo družine, ki jih sodnijskim potom vržejo iz stanovanja? Od 140 izvršenih izgonov si je samo kakih deset družin lahko z lastnimi sredstvi poiskalo vsaj začasno streho. Druge so poslali v neko rekvirirano stavbo v ul. Coroneo, zasilna zatočišča, v barake na Proseku in nekatere za par dni v hotele. Imamo pa kakih 20 družin, ki so že mesec dni in še več brez strehe, brez vsake ureditve; s svoje strani pa nimajo najmanjšega sredstva, da bi si same pomagale.

Združenje za pravico do stanovanja je že posredovalo na pristojnem mestu, ne samo za sprejem delegacije, ki bo šla v Rim na razgovor s predsednikom ministrskega sveta, marveč je o resnosti tega stanja obvestilo tudi vsedržavno združenje brezdomcev. Omenjeno združenje je poslalo spomenico o tem problemu ministrskemu svetu, poudarjajoč nujno potrebo naglih ukrepov s strani vlade.

Zgleda tudi — vsaj tako poročajo nekateri tukajšnji časopisi — da bo vladni komisar izdal odlok o zapori sodnih izgonov, ki naj bi veljal dokler ne bo nakazan potrebni denar za granjo večjega števila ljudskih stanovanj. Vest seveda ni uradna.

Tak odlok bi bil v resnici nujen in potreben. Poleg tega pa so še druge možnosti, da se vsaj deloma ublaži stanje družin, ki so ostale na cesti ter tistih, ki jim grozi sodni izgon. Predvsem bi se morala komisija za dodeljevanje stanovanj končno zganiti in poskrbeti za dodelitev novih so bila končana še aprila meseca. Nekaterim družinam, ki bivajo sedaj v zasilnih hišicah pri Sv. Ani so bila nova stanovanja že večkrat obljubljena, toda do danes je ostalo vse le pri obljubah. Če bi te družine dobile novo stanovanje, bi se v zasilne hišice poslalo lahko na njihovo mesto tiste družine, ki so bile izgnane iz stanovanj sodnim potom. Baje gre za približno 140 družin.

Imamo nadalje nad sto družin, ki so vložile prošnjo za stanovanje še pred več leti in so jih lansko leto pri dodeljevanju novih stanovanj uvrstili med takozvane «rezerve». Tudi teh preko sto družin še nima svojega stanovanja.

Kaj pa stanovanja, ki so jih izpraznili anglo-ameriški vojaki. Tudi teh je precej in so še vedno prazna. Ljudje se upravičeno sprašujejo, čemu jih ne nakažejo družinam, ki se nahajajo v res kritičnih razmerah? V Trstu pa imamo še druga stanovanja, ki so tudi po več mesecev prazna. V tem primeru gre za nesramne špekulacije hišnih lastnikov, ki zahtevajo za stanovanja pretirano visoke najemnine in razen tega še posebno vsoto za dodelitev, ki gre v najboljšem primeru do višine par stotisoč lir. Razumljivo je, da take vsote uboga delavska družina ne premore in tako ostane stanovanje prazno tudi leto dni, stotine družin z otroki, bolniki, starčki v družinski skupnosti, pa se mora potikati po nezdravih kleteh in temnih podstrešjih. In še za take luknje, je velika sreča, če jih lahko dobijo.

Združenje za pravico do stanovanja je oblastem že večkrat predlagalo še drugo rešitev in sicer rekvizicijo raznih stavb, ki so last državne uprave in so vedno prazne. Tako je n. pr. poslopje bivše vojaške bolnice v ul. Fabio Severo. Če bi se ga nekoliko preuredilo, bi se začasno lahko vselilo vsaj 500 družin.

Kot vidimo obstojajo razni načini za rešitev perečega vprašanja družin brez stanovanja, čeprav bi bila to začasna rešitev. Predvsem bi moral vladni komisar izdati odlok o zapori stanovanjskih sodnih izgonov, poleg seveda še ostalih ukrepov, ki smo jih nakazil. Z nekoliko dobre volje in večjim čutom odgovornosti za potrebe te nesrečne kategorije meščanov, bi se stvar lahko vsaj delno rešila.

Seveda pa ostane na dnevnem redu, kot poglavitno in neodložljivo vprašanje potrebnih vladnih nakazil za gradnjo ljudskih, cenenih stanovanj. K taki pobudi bi morala dati svoj konkretni doprinos tudi večje ustanove, kot zavarovalnice, zavod za socialno skrbstvo, denarni zavodi in drugi, ki razpolagajo z visokimi kapitali. Tudi v tem smislu so bili postavljeni konkretni predlogi, bodisi s strani navedenega združenja, kot tudi naših svetovalcev v tržaškem občinskem svetu.

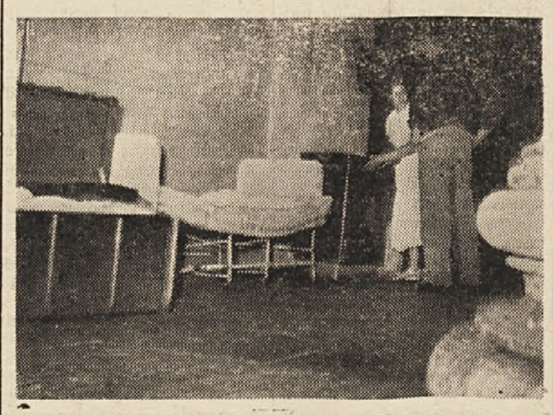

Stanovanjski izgoni so tudi danes, enajst let po končani vojni, še vedno boleča rana našega mesta

Socialistični svet

STIKI MED BOLGARIJO IN JUGOSLAVIJO

Pred nadavnim je bolgarski ministrski predsednik Jugov izjavil, da je politika njegove vlade usmerjena h krepitvi miru na Balkanu in k ureditvi prijateljskih stikov dobrega sosedstva med balkanskimi deželami. Dejal je, da je globoko prepričan, da se bodo stiki med Bolgarijo in Jugoslavijo še nadalje zboljševali. Narodi obeh dežel so življenjsko zainteresirani na nadaljnjem neprenehnem zboljševanju stikov. To izvira iz temeljnih koristi ljudi obeh dežel, ki težijo k skupnemu cilju — izgradnji socialistične družbe.

GRUZINSKI STOLETNIKI

Posebna komisija sovjetskega ministrstva za zdravje, ki proučuje način življenja ljudi v visoki starosti, je registrirala v Gruzinski republiki preko 2000 ljudi starih nad 100 let. Najstarejši med temi je nedavno slavil svoj 155 rojstni dan. Med stoletniki je tudi neki 112-letni starec, ki je lani dobil prvo nagrado za ljudske plese in narodne plese.

KITAJSKI ŠTUDENTJE OBISCEJO JUGOSLAVIJO

Vsekitajska federacija študentov bo poslala svoje delegate na mednarodno študentsko konferenco, namenjeni sodelovanju med študenti v mirni koeksistenci, ki se bo vršila v Dubrovniku.

GRADNJE V MOSKVI

V zadnjih letih so v Moskvi dodelili stanovalcem 305 tisoč kvm. zazidane površine, zgrajenih je bilo nadalje 147 šol, 53 bolnic in 338 otroških zavetišč.

Proti koncu 1956 bodo dogradili v Moskvi še drugih 200 šol na desetine bolnic, ki bodo skupno imele 17.000 postelj, ter nove kinodvorane, ki bodo imele skupno 22.000 sedežev.

270 SINDIKALNIH DELEGACIJ ZSSR V TUJINI

Vezi med sovjetskimi sindikati in sindikati drugih dežel, se vedno bolj krepijo. Na povabilo sovjetskih sindikatov je v zadnjih 4 letih obiskalo SZ okrog 500 delegacij iz 74 različnih dežel iz vseh delov sveta. V zadnjih 5 letih pa so delegacie sovjetskih sindikatov obiskale številne dežele. Samo v teku preteklega leta je 73 sovjetskih sindikalnih delegacij odšlo na prijateljske obiske v razne dežele širom sveta. Med drugim so te delegacije obiskale Kitajsko, Anglijo, Francijo, Italijo, Nemško dem. republiko, Poljsko, Finsko, Japonsko, Indonezijo, Jugoslavijo, Madžarsko in druge države. Od januarja do aprila 1956 je nad 40 delegacij sovjetskih sindikatov odšlo na obiske v tujino.

Vesti iz Jugoslavije

NAFTA V PREKMURJU

V Filovcih pri Dolnji Lendavi v Prekmurju je lani začel bruhati plin, letos pa je začela bruhati še nafta. Na ustju vrtine so pravočasno postavili zaporne naprave s čemer so preprečili, da bi dragocena tekočina uhajala. Če odprejo ventile, bruha nafta nad 40 metrov visoko.

DR. BOŽIDAR LAVRIČ REKTOR LJUBLJANSKE UNIVERZE

Univerzitetna skupščina v Ljubljani je izvolila za novega rektorja univerze dr. Božidarja Lavriča, ki je do sedaj opravljal posle prorektorja. Za novega predsednika univerzitetne skupščine pa je bil izvoljen prof. Milko Kos.

Novi rektor univerze je star 57 let in je profesor medicine. Studiral je v Zagrebu, Parizu in Pragi. Nekaj časa je bil primarij splošne bolnice v Mariboru, leta 1936 pa je postal docent na medicinski fakulteti v Ljubljani. Za časa zadnje vojne je bil najprej konfiniran v Italiji, na to pa je vstopil v NOV in postal primarij partizanske bolnice v Bariju. Od leta 1949 je dr. Lavrič redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

JUGOSLOVANSKE ŽELEZNICE IN ELEKTRIFIKACIJA

Elektrifikacija železnic v Jugoslaviji je šele v začetnem stažu. Pred vojno ni bila nobena proga elektrificirana. Po priključitvi Primorske so prešle v okvir JDŽ proge od Sežane do Postojne ter od Pivke do Reke, katere so bile že prej elektrificirane. V teku je elektrifikacija proge od Postojne do Ljubljane (dela od Postojne do Rakeka so že dokončana) in od Reke proti Zagrebu. Vsega skupaj je do sedaj elektrificiranih 200 km. železniške proge. Elektrifikacija sicer počasi napreduje, toda pri tem je zlasti pozitivno, da vse potrebne naprave izdelujejo doma in jih zato ni treba uvažati iz tujine.

VISOKA GOSPODARSKA ŠOLA V ZAGREBU

Izvršni svet Hrvatske je sprejel načrt zakona o Visoki gospodarski šoli in ga bo predložil Saboru, v uzakonitev. Šola bo pričela delovati že septembra t. l. Ta šola bo imela stalno in pomembno vlogo v strokovnem izpopolnjevanju gospodarskih kadrov. Solanje na njej bo trajalo dve leti. Na njej bodo dobili primerno teoretično in praktično znanje voditelji raznih gospodarskih organizacij, gospodarski funkcionarji pri ljudskih odborih in skupščinah itd.

PETNAJST NOVIH OBJEKTOV V BOSNI IN HERCEGOVINI

Te dni prične obratovati nova koksna baterija v Zenici, ki bo po predvidevanjih proizvedla do konca leta okrog 70.000 ton koksa. Tam bo v kratkem začela delovati tudi nova Siemens-Martinova peč, ki bo tudi že v teku letošnjega leta dala novih 30.000 ton surovega jekla. Nadalje bodo pričeli delovati novi agregati v Kaknju, agregat hidrocentrale v Jajcu, nova elektroliza v tovarni sode v Lukavcu itd. Poleg teh bodo začeli, kot je že rečeno, že pred koncem leta obratovati tudi razni drugi objekti, med katere spada tudi povečana rafinerija nafte v Bosanskem Brodu.

Nekaj navodil tovariše za razvoj plodne diskusij

Smatramo za potrebno in vsem tovarišem koristno dati nekatere smernice za diskusijo, ki smo jo začeli v celicah in tisku. Spomniti moramo, da smo imeli pred tremi meseci naš kongres, pred katerim se je razvila široka diskusija, tako ustna kot pismena. Bilo je več kot tisoč sestankov in dober del teh se je vršil po XX. kongresu KP SZ.

Kongres se je vršil v luči dela in sklepov XX. kongresa KP ZSSR, kot dokazujejo poročilo tovariša Vidalija in sprejete resolucije. Zaradi volitev, pri katerih je naša partija dosegla sijajno zmago, ni imela baza naše partije vse možnosti, da bi poslušala in razpravljala o delu in resolucijah omenjenega kongresa; te resolucije mora proučiti in uveljaviti vsa partija. Prav zaradi tega je v resoluciji, ki je bila sprejeta na nedavnem zasedanju našega C. K. rečeno:

«Centralni komite smatra za pozitivno diskusijo, ki se razvija v partiji o raznih temah XX. kongresa KP SZ in ki se je začela že na V. kongresu KP Trsta ter poziva tovariše, naj v večjem številu in v intenzivnejši obliki posežejo v diskusijo, pri čemer pa naj se izogibajo čenč in nesmiselnih graj imajoč v vidu ideološko jasnost in jasnost perspektiv, politično in organizacijsko okrepitev partije in demokratičnega gibanja, večjo povezavo z množicami in z njihovimi borbami za takojšnje zahteve».

KPI bo imela kmalu svoj VIII. kongres. Mi se ga bomo udeležili z močno delegacijo, ki bo izvoljena na teritorialni konferenci, katere sklicanje je določil naš V. kongres, da se odloči ali bomo še nadalje ostali neodvisna partija ali pa se bomo spremenili v avtonomno federacijo KPI. To je problem o katerem je treba diskutirati, kajti delegati, ki se bodo udeležili konference, bodo morali iznesti mnenje vseh članov partije.

Tovariš Togliatti je v svojem poročilu obravnaval mnogo in zanimive politične, teoretične in organizacijske probleme.

Pozivamo vse tovariše, naj stalno sledijo predkongresni diskusiji KPI, ki bo zanimiva, poučna in koristna za vso našo partijo in ki bo omogočila vsakemu tovarišu, da bo bolje spoznal italijanski položaj, njegove osnovne probleme, veliko Italijansko komunistično partijo, borbe italijanskih delavcev.

Prepričani smo, da bo vsak resen doprinos k predkongresni diskusiji KPI, vsakega izmed nas, dobro sprejet in upoštevan pri komisijah, ki so bile izvoljene na C.K. za pripravo osnutkov kon dokumentov, da ga bo ko uporabile pri svojem Storiti moramo vse da se bo naša interve glavnih obrisih nana točke, ki jih je nakaz riš Togliatti v svojem čilu.

Zdelo se nam je napisati te vrstice, k imeli vtis, da so nek zumeli naše vzpodbu diskusijo o tajnem tov. Hruščeva kot p predkongresno diskusij di zato, da še enkrat rimo in vzpodbudimo variše na aktivno udel diskusiji, pri delovan ljenju in borbah parti

Tajništvo p

Dom počitka za pisatelje na Bolgarskem

ZA VSAKOGAR NEK

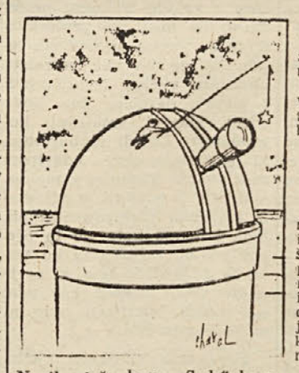

Navihani študent: «Sedaj bomo videli, kako se ti profesorji v resnici razumejo na zvezde».

* * *

NI BILA DOBRA

Kokoš je spet ušla iz dvorišča in se podala na polje, pa jo je zalotila lisica in jo odnesla. Ta primer hoče izkoristiti mati, da bi poučila malo Marico:

«Ali si videla, Marica? Lisica je požrla našo kokoš, ker ni bila dobra».

Marica nekoliko pomisli in pravi:

«Saj ni res, mamica. Če bi bila dobra, bi jo bili mi pojedli.»

ZDRAVNIKOVA ZAD

Zdravnik pride k bolni stelji, prime ga za roko, ne poslušati utripanje ž «Sedaj pa res ne ve vpraša čez nekaj sekund se mi je ura ustavila, bolnik mrtev?»

* * *

PRVIC IN ZADNJ

Nečak, ki si je pravk nov avto, povabi strica izven mesta. Čeprav se šen je začel mladenič, prišli iz mesta, vozili naglico in se precej izogibal drugim vozilom dar je šlo vse po sreči, jih incidentov, razen pa ki sta jih odnesla predn nika.

Ko se stric poslovi od mu pravi:

«Hvala ti za obe vožnj

«Kako obe, dragi stric» začunden vpraša nečak.

«Ker to je bila moja obenem zadnja vožnja s mu odgovori stric.

* * *

DRAGOCENO PRIJATELJSTVO

«Ali mi lahko posodi lir?»

»Posojanje denarja kvar teljstvo. In najino prija gotovo več velja kot lir».

«Posodi mi jih torej soč».

ODLOMEK IZ BROŠURE „FAŠIZEM V TRSTU“

Splošna stavka v Julijski krajini meseca septembra leta 1920

27. avgusta 1920 so v tržiški ladjedelnici proglasili stavko. V teku zborovanja na glavnem trgu, ko so delavci mirno razpravljali o svojih problemih, jih je nenadoma napadla skupina fašistov, ki jo ji pomagali karabinjerji in bersalirji. Začeli so padati streli in več oseb je bilo ranjenih. V znak protesta se je stavka razširila na vso Furlanijo in imela je seveda svoje posledice tudi v Trstu.

V našem mestu je bil položaj iz dneva v dan bolj napet. Fašisti so ustanovili «Italijansko delavsko zbornico, ki je dobivala močne podpore v denarju s strani industrijcev, to organizacijo so pritegovali predvsem priseljene elemente. Razbijaški sindikat, ki je predstavljal dejansko pojni prvi poskus industrijcev za razbijanje sindikalne enotnosti, je imel svoj sedež v ulici Pozzo Bianco, v bivšem sedežu fascia.

Samovoljno nastopanje oblasti je postajalo iz dneva v dan neznosnejše. V pokrajini je vladal še vedno režim prefekta, v veljavi so bili še vedno avstrijski zakoni, ki jih večinoma niso spoštovali, italijanski zakoni pa niso še stopili v veljavo.

V takem položaju je prišlo do splošne stavke v vsej Julijski krajini. Splošna stavka je bila izraz solidarnosti z delavci v Tržiču. Obenem pa so bile postavljene s strani socialistične stranke in sindikata naslednje zahteve: prenehanje izrednega stanja, ukinitev vojaških sodišč, ukinitev izrednih obsodb, osvoboditev političnih pripornikov, odprava vseh vojnih navlak, sklicanje upravnih volitev, svoboda sestajanja in manifestacij.

Čim je bila proglašena splošna stavka, je fašistični sindikat pozval trgovce v središču mesta naj ne zapirajo trgovin. Zato je prišlo do prepirov med delavci in fašisti. Stavka je bila popolna, z izjemo nujnih javnih uslug. Stavkali so tudi tiskarski delavci. 4. septembra je večja skupina fašistov napadla na Trgu Goldoni mirno skupino demonstrantov. Bilo je več ranjenih, med temi dva karabinjerja. Pozneje so fašisti poskušali napasti sedež Delavske zbornice, ker pa jih tokrat niso podpirali organi javne varnosti, se njim napad ni obnesel. V beg jih je namreč takoj pognala skupina mladih socialistov.

6. septembra so se fašisti zopet spravili nad Delavsko zbornico. Na vogalu ul. Madonnina in Corso Garibaldi je prišlo do resnega spopada med socialisti in fašisti, ki so morali tudi tokrat bežati. Na pomoč so prihitele «guardie regie», ki so začele udrihati po socialistih s puškinimi kopiti. Kot bi to ne bilo dovolj, so začeli še streljati. Bilo je več ranjenih; med delavci je bil smrtno ranjen 16-letni Vincenzo Forgioni iz Avellina, ki je nato umrl v bolnici. S pomočjo «zaščitnikov reda» so se fašisti na ta način lahko prebili do mladinskega krožka socialistov, ki je imel sedež v ul. Pondares 4. Na sedežu so našli samo čuvaja s tremi otroci. Seveda so fašisti sedež do malega razdejali. Svoj zločin so nato opravičevali, češ da so našli na sedežu orožje, strelivo in celo telefonske aparate. Trdili so tudi ,da so iz sedeža streljali.

Isti dan je policija obvestila tajnika sindikata Malatesto, da bo izvršila na Združenih sedežih preiskavo. Malatesta in Juraga sta šla takoj na sedež, da bosta prisostvovala preiskavi. Čim pa sta prišla skozi vrata so jima osorno ukazali naj dvigneta roke kvišku. Takoj so oba uklenili in odpeljali v zapor. Malatesta je bil zaprt tri dni, Juraga pa še več. Čuvaja sedeža, nekega Vavpotiča so vrgli ven z brcami in tako se je začela «preiskava». Vse je bilo namreč samo pretveza za novo razdejanje. Razbili so vse kar jim je prišlo pod roke. Niti kipu Garibaldija niso prizanesli.

7. septembra je bil položaj še bolj kritičen. Fašistične škvadre so razsajale po mestu in preteple vsakega, ki se jim je zdelo, da je delavec. Fašisti so lahko menoteno razgrajali, ker so bili pod dobrim varstvom karabinjerjev.

(Nadaljevanje na IV strani)

13. julija 1920 so fašistične škvadre zažgale Narodni dom v Trstu, v katerem so imele svoj sedež razne politične, kulturne in gospodarske organizacije tržaških Slovencev. Obenem z Narodnim domom so fašistične škvadre istega dne opustošile tudi druge slovenske ustanove in številne trgovine, gostilne, banke, ki so bile last Slovencev

VAŽNI SESTANKI GOSPODARSTVENIKOV IZ RAZNIH DEŽEL, KI SO SE UDELEŽILE VELESEJMA

VIII. tržaški velesejem še enkrat potrdil tradicionalno vlogo Trsta

Kaj se je še posebno poudarilo ob „dnevu“ Jugoslavije - Pomen udeležbe arabskih dežel Pri kolektivni razstavi lesa, Jugoslavija in Avstrija na prvem mestu

VIII. tržaški mednarodni velesejem in še bolj številne stranske manifestacije, organizirane v okviru velesejma, so postavile še enkrat v ospredje težko stanje tržaškega gospodarstva. Istočasno pa so postavile v ospredje široke obstoječe možnosti za njegovo poživitev, vsaj na področju trgovinskega prometa, ki je dejansko osnovna podlaga gospodarstva našega mesta.

Vlogo, ki jo ima velešejem se je še enkrat potrdilo, bodisi v številnih govorih, ki so se vrstili v teh dneh, bodisi v strukturi velesejma. Ta vloga je okrepitev tržaškega emporija, ki se ima smatrati kot posredovalec za trgovinske izmenjave med Srednjo Evropo in prekomorskimi deželami.

S svojimi razstavami, predvsem s V. mednarodno razstavo lesa, ki je najbolj tipično blago za tržaški tranzit, z raznimi «dnevi», ki so bili posvečeni važnejšim deželam, je tržaški velesejem skušal izpolniti to svojo vlogo. Svoje «dneve» so imele Jugoslavija, Avstrija, arabske dežele, Madžarska, Zapadna Nemčija, lesna industrija ter skupnost jadranskih pristanišč.

Na «dnevu» ki je bil posvečen Jugoslaviji se je podčrtalo potrebo, da se gospodarsko življenje Trsta tesneje vključi v okvir trgovskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Naše mesto je v resnici najbolj primerno kot središče za razvoj teh odnosov. Treba pa je pripomniti, da otvoritev sedeža Italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu, ni v harmoniji s tem, kar se je na velesejmu poudarjalo, tudi če obstoja v Trstu posebna delegacija te zbornice in v načrtu še druga taka delegacija. Drugo vprašanje, ki se predolgo zavlačuje, so obmejne izmenjave. Kar se tega tiče obstoja sporazum med obema državama, ki je bil podpisan v Rimu aprila 1955, ni pa še stopil v veljavo, ker ga italijanska vlada ni ratificirala. Do leta 1955 so se izmenjave med bivšima conama A in B razvijale na podlagi takratnih sporazumov. Od leta 1952 se je beležilo letno izmenjavo blaga v vrednosti približno 770 milijonov lir. Prvih pet mesecev tega leta pa beležimo komaj 240 milijonov in to na podlagi prejšnjih sporazumov. Sporazum podpisan prila 1955 predvideva izmenjave blaga za 4 milijarde in 400 milijonov lir na leto. Ta je najbolj širok sporazum, ki je poznan v svetu. To je tudi popolnoma pravilno zaradi obstoječe potrebe blagovnih izmenjav med obema področjema, ki jih upravljata Italija in Jugoslavija in so bile nekoč ozemeljska celota. Če iz političnega stališča ni mogoče misliti na združitev, je pa potrebna intenzivnejša blagovna izmenjava. To se bo lahko doseglo s tem, da se začne izvajati podpisani sporazum.

Glede arabskih dežel vemo, da predstavljajo 35% vsega pristaniškega prometa, kar je zadosten dokaz o važnosti, ki jo imajo za tržaški emporij. Avstrija je najboljši klient našega pristanišča, s skoro 2 milijoni in 300 tisoč ton blaga, ki je šlo v letu 1955 v tranzitu skozi našo luko.

Znatno zanimanje je vzbudil na velesejmu «dan» posvečen lesni industriji, ki je važen artikel za tržaški pristaniški tranzit. Sedem dežel je leta 1955 odpremilo po železnici svoj les v Trst, 25 dežel se je poslužilo za svoje potrebe tržaškega tranzita, 9 dežel je odpremilo skozi Trst svoj tropično-ekvatorski les. Promet lesa je znašal 526.000 ton. Številka je sicer nižja v primeri s prejšnimi leti, vendar še vedno važna za našo luko. Zato so na velesejmu odkazali lesni razstavi enega izmed glavnih paviljonov ,kjer sta razstavljali Jugoslavija in Avstrija kot največja izvoznika lesa in lesnih izdelkov.

Naj omenimo tudi «dan jadranskih pristanišč» s sestankom predstavnikov Trsta, Benetk, Ravene, Ancone, Barija, Brindisija, Barlette, di sestavljajo «jadransko skupnost». Omenjena «skupnost» je bila ustanovljena v cilju zaščite pravic teh luk za okrepitev svojih pomorskih prog. Na sestanku, ki je bil v okviru velesejma, je prišla še enkrat do izraza vsa krivica storjena pri razdelitvi ladjevja Finmare med tirenska in jadranska pristanišča. Slednja so dobila samo 13,5% in 13% subvencij, ki jih daje država za te pomorske službe. Kljub temu je pomorski promet močan in zato je potrebna pravičnejša razdelitev ladjevja.

Čim se je v svetu začela uveljavljati pomiritev so se trgovinski odnosi ojačili in zavzemajo vedno večji obseg. Če ne bo imel Trst pravočasno v rokah potrebnih sredstev, kot pomorske proge, prosto cono in dobre zveze po kopnem, preti resna nevarnost, da bo izgubil ugodno priložnost za uveljavitev svoje luke. Letošnji velesejem je to še enkrat dokazal in vlada bi se morala tega končno tudi dobro zavedati.

F. Z.

Jugoslovanski paviljon na VIII. mednarodnem velesejmu v Trstu

Seja Glavnega sveta Slovensko-hrvatske ljudske prosvete

V ponedeljek je bila 8. redna seja Glavnega sveta Slovensko-hrvatske ljudske prosvete v Trstu. Na njej se je razpravljalo o tekočih vprašanjih v zvezi z delovanjem organizacije s posebnih ozirom na korake, ki so bili doslej napravljeni in ki so v načrtu za bližnjo bodočnost na področju sodelovanja s Slovensko prosvetno zvezo.

Po uvodnih besedah predsednika, tov. Košute, ki je vodil sejo, je tajnik podal poročilo o prizadevanjih za sodelovanje in zbliževanje kakor tudi o drugem delu SHLP, ki je bilo opravljeno v času po zadnji seji GS SHLP.

V poročilu je tajnik poudaril zlasti razveseljivo dejstvo, da se je sodelovanje v zadnjem času premaknilo z mrtve točke in da se je od golega fraziranja prešlo k dejanjem. To potrjujejo ne le redni stiki med obema prosvetnima organizacijama, temveč tudi uspela proslava stoletnice Aškerčevega rojstva, ki je bila preteklega junija na stadionu «I. maj», katero sta organizirali obe prosveti s sodelovanjem prosvetnih društev, nadalje pevski koncert v Nabrežini, ki se je vršil kljub nekaterim pomanjkljivostim in neugodnostim. Rezultat konkretnega dela so tudi številni sestanki roditeljev v mestu in na podeželju in ustanavljanje enotnih roditeljskih svetov, ki jih organizirata obe prosveti. Kot pozitiven rezultat sodelovanja je treba gledati tudi na večje skupne kulturne prireditve, ki se bodo vršile ob priliki jubilejev nekaterih prosvetnih društev v teku letošnjega poletja. Vse te prireditve imajo plemenit namen, da zbližujejo naše ljudstvo, da prispevajo k enotnosti Slovencev na Tržaškem, ki se je dejansko pokazala že ob zadnjih volitvah. Nedvomno je, da pri tem delu, četudi je tako plemenito in koristno, naletimo tu pa tam na večje ali manjše težave in ovire. Toda z dobro voljo obeh strani je mogoče vse to premostiti.

Poročilu je sledila pestra diskusija, ki so se je udeležili vsi navzoči. Predlog tajništva glede odložitve občnega zbora na čas, ko bo izpadel kot prispevek k enotnosti, je bil po izčrpni diskusiji soglasno sprejet.

Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da je delegacija za stike s SPZ vestno opravljala svojo nalogo v smislu zbliževanja.

Pretresel se je tudi predlog o ustanovitvi tako imenovanega paritetnega odbora za oživljanje mrtvih prosvetnih društev. Ta odbor naj bi čimprej pristopil k delu ter po možnosti sprejel pod svoje pokroviteljstvo še ona delujoča društva, ki so izven osrednjih prosvetnih organizacij. Podertano je bilo obenem, naj ostane živa skrb za skupno kulturno delo tudi pri drugih društvih. Zato pa dosedanje prosvetno delovanje ne sme ponehati, marveč naj se nadaljuje vzporedno s prizadevanjem za enotnost do končne spojitve.

Izmešeni so bili še razni drugi predlogi za skupne prireditve in nastope, tako pri Magdaleni, v Škednju, Rocolu, centru mesta in za skupni tabor, kakor tudi za vsestransko izboljšanje delovanja.

Z zadoščenjem je bila pozdravljena vest o ustanovitvi pevskega zbora pri Sv. Barbari, ki ga bo vodil Miro Loredan. In nazadnje je bilo delegaciji SHLP za stike s SPZ še naloženo, naj z vnemo nadaljuje prizadevanje za skupno kulturno delovanje, kar bo le v korist vsej slovenski skupnosti.

KULTURNE VESTI

FILMSKA DEJAVNOST V D.R. NEMČIJI

Filmska družba Nemške DR DEFA bo letos posnela v koprodukciji z zahodnonemškimi družbami Thomasa Manna «Buddenbrook». V koprodukciji je tudi v načrtu film «Till Eulenspiegel», v katerem bo glavno vlogo igral francoski igralec Gerard Philip.

ČESKA KNJIGA O TRSTU IN OKOLICI

V Pragi je pred dnevi izšla knjiga Jana Severina «Na prusečiku Evropy»» (Na preseku Evrope). Knjiga opisuje tržaško mesto, njegove posebnosti, njegovo lice, dotika pa se tudi Goriške, Krasa, Slovenske Istre in celo Reke, Trsata in Furlanije. Opisuje nadalje razne prizore iz ljudskega življenja, anekdote in zgodovinske drobtine. Toda za nas je predvsem važno, da lepo opisuje prilike, v katerih žive tržaški Slovenci in da daje posebnega poudarka naši žilavi borbi za obstoj na tej zemlji.

JUGOSLOVANSKO DRAMSKO GLEDALISCE V BUDIMPESTI

Člani jugoslovanskega dramskega gledališča so na gostovanju v Budimpešti. Doslej so uprizorili Držičevega «Dunda Maroja»; prestave so se udeležile vidnejše kulturne in politične osebnosti, med katerimi sta bila tudi minister za prosveto LR Madžarske Darabos in veleposlanik FLRJ na Madžarskem Soldatič. Sledile so druge uprizoritve.

VEČER RUSKIH IN JUGOSLOVANSKIH PLESOV V MOSKVI

Ministrstvo za kulturo Ruske sov. soc. republike je organiziralo v Moskvi večer ruskih in jugoslovanskih narodnih plesov. Akademik Tihomirov je govoril o kulturnih odnosih med Rusijo in jugoslovanskimi narodi v 15. in 16. stoletju, prof. Bogatirov pa o proučevanju jugoslovanske folkore.

III. FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA FILMA

Sredi julija se bo pričel v Pulju III. festival jugoslovanskega filma. Na njem bodo predvajali 12 celovečernih umetniških filmov, med katerimi skoraj vsi obravnavajo zgodbe iz narodno osvobodilne borbe. 7 izmed teh filmov bodo v Pulju prvič predvajali, kar je vsekakor lep dokaz napredovanja mlade jugoslovanske kinematografije. Razen že omenjenih filmov bodo predvajali še 36 kratkometražnih jugosl. filmov.

NOVA PREDSTAVA S.N.G.

Arzen in stare čipke

Slovensko narodno gledališče v Trstu je prejšnjo soboto znova dokazalo svojo prizadevnost nuditi tržaškemu občinstvu čimveč novih predstav. Tokrat je bila na vrsti premiera Kesselringove tridejanske igre «Arzen in stare čipke». Vsi nastopajoči skupno z režiserko Nado Gabrijelčičevo so se potrudili za čim dostojnejšo ter adekvatno uprizoritev tega zelo tvegaga dela. Ni lahka naloga igralcev in še bolj režiserja uspeti s te vrste igro, grajeno na nekakšnih grozotnostih in pošastnostih, prepleteno s satiro in psihoanalitskimi prijemi, kot je ta nova premiera SNG. A treba reči, da so v glavnem uspeli. Posebno prizori, v katere je bilo vloženo v dovoljni meri pretehtane grotesknosti, so dosegli pravi učinek ter dokaj zabavali številno občinstvo. Mojstri v tem so bili zlasti Nakrst, Lukež, Sancin in Baloh. Zanimive like so ustvarili tudi Ema Starčeva, Nakrstova, stražniki Starešinič, Turk in Kobal, dalje Fišer, Tea Starčeva, Razstrešen, Požar in Guštin, le da so se bolj držali naturnosti podajanja, ki je sicer skoraj vselej na mestu, a se je tu morala podrediti stilu pisateljeve zahteve. Tudi Cesarjeva inscenacija je dobro odgovarjala. Vsi so obilno prispevali k uspehu pisateljeve in tudi režiserkine zamisli tega tako ekscentričnega dela.

Vendar bodi dovoljeno pripomniti, da ključ popolnemu uspehu nastopajočih in režiserke žal ni mogoče trditi, da je bila izbira igre za naše razmere kdovedaj posrečena. Toda naloga SNG je, da s svojimi uprizoritvami ustreza zlasti širšemu slovenskemu občinstvu, predvsem delavstvu, bodisi glede vzgojnosti, bodisi glede popularnosti, kar je oboje tu v Trstu od nemajhne važnosti.

—sto

NEWYORSKA OPERA

Direktor newyorške metropolitanske opere je izjavil, da bo opera gostovala jeseni 1957 v Parizu, Moskvi, Berlinu, Milanu in na Dunaju.

Spisi jugoslovanskih književnikov v SZ

Dovolj bo, če prelistamo nekoliko sovjetskih revij in časopisov zadnjih let ter stopimo v knjigarne, knjižnice ali stanovanja sovjetskih ljudi, bomo koj videli, kako živo se naši bralci zanimajo za jugoslovansko književnost ter se prepričali, da ima to zanimanje že stare in tradicionalne korenine.

Zadnje leto so bili v Sovjetski zvezi, po nepopolnih podatkih, objavljeni v ruščini štirje jugoslovanski romani, šest iger, nad dvajset povesti in odlomkov iz proze ter veliko število pesmi, med katerimi sta bila «Gorski venec» P. P. Njegoša, «Izbrane pesmi» F. Prešerna in druga dela.

Bralci si v javnih knjižnicah ZSSR stalno izposojajo knjige jugoslovanskih književnikov. Pogosto jih jemljejo tudi v originalnem jeziku, kar pa ni nič čudnega, ker verjetno samo v Moskvi stanuje več sto sovjetskih ljudi, ki znajo srbo-hrvaščino, slovenščino ali makedonščino. Nekateri so se jezika naučili v viscki šoli, drugi pa za osvobajanja Juslosavije, ko so z borci jugoslovanske Ljudske armade v borbenem sodelovanju doživljali težkoče v bojih in veselje v zmagah.

Med ruskimi prevodi spisov bom navedel nekoliko izdanih knjig, ki vzbujajo med sovjetskim občinstvom največje zanimanje. Založba inozemske književnosti je meseca februarja 1956 izdala roman D. Cosića «Sonce je daleč», o katerem je lepo opisana usoda partizanskega odreda v minuli vojni ter njegova junaška borba s sovražniki. V začetku tega leta je izšel tudi roman I. Andriča «Most čez Drino» in «Višegrajska kronika». Andrič krasno opisuje večstoletni obstanek svojega junaka — mosta čez Drino, ki ga je bil zgradil Mehmed Sokoli. Sedaj I. Andrič piše nov roman «Sarajevska kronika», ki ga že nestrpno pričakujemo.

Lani je drugič izšla prekrasna stvaritev jugoslovanske književnosti — Njegošev «Gorski venec». Pomemben dogodek je bila pri nas tudi izdaja Prešernovih «Izbranih pesmi». Sovjetski bralci se z velikim zanimanjem seznanjajo z dogodki, katerim je posvečen zgodovinski roman A. Senoe «Kmečki upor» — o kmečki borbi na Hrvatskem v 16. stoletju. Ta knjiga je pri nas izšla že drugič.

V Sovjetski Zvezi je poleg posameznih spisov jugoslovanskih književnikov, izšlo tudi nekoliko zbornikov: «Srbske narodne pripovedke» — slijajni vzorci narodne ustvarjalnosti, — «Pesmi preprostih ljudi ter «Poezija zahodnih in južnih Slovanov». V omenjeni zbornik so poleg pesmi drugih slovanskih pesnikov vključene tudi pesmi srbskih, slovenskih, hrvaških in makedonskih pesnikov.

Sedaj pripravljajo v Sovjetski zvezi za tisk več drugih spisov jugoslovanske klasične in sodobne literature. Sovjetski bralci bodo kmalu prejeli v ruščini «Popa Cira in popa Spira» Š. Šemca, «Skošeno polje» B. Cosića, «Izbrane spise» sattrika R. Domanovića, «Izbrane spise» klasika. Založba za inozemsko literaturo Cankarja, «Izbrane spise» Glišića. Založba za inozemsko literaturo pa pripravlja «Antologijo jugoslovanske poezije» in Andričeve povesti; v Leningradu pa izhaja druga knjiga zbornika «Poezija zahodnih in južnih Slovanov».

V sovjetskih časopisnih in knjižnih kioskih prodajajo jugoslovanske časopise in revije; kmalu pa se bo pojavilo tudi veliko število knjig v jezikih jugoslovanskih narodov.

G. KARPINSKY

RAZNE ZANIMIVOSTI

PETELINČEK ALI JARČKA

Američan W. Seltzer je znašel način, po katerem lahko z nego jajc poljudno spreminja spol piščancev. Njegova metoda je kaj preprosta. Ce želi, da se zležejo jarčke položi jajca v raztopino, v kateri je ženski hormon ostrogen in jih pusti v njej nekaj sekund. Ce pa želi, da se zležejo petelinčki, položi jajca v raztopino z moškim adrogenom. Potem položi jajca v inkubator. Tako je že v več tisoč primerih dosegel svoj cilj, da so se zlegli piščanci po njegovi želji.

PTICE SE NE UCIJO PETI

Nemški zoolog Saper je hotel ugotoviti, ali se ptice naučijo peti od staršev ali pa pojejo po nagonu. V ta namen je spravil nekaj jajc črnoglavke v posebno kletko, kjer so se izvalile pri umetni toploti, potem pa jih je popolnoma izoliral, tako, da niso nikoli slišale petja ptic v naravi. Vendar so ptice znale zapeti vse melodije ki spadajo v «repertoar» njihove vrste.

SALKOVO CEPIVO

Dr. Salk, ki je odkril cepivo proti otroški paralizi je pred kratkim izjavil na neki konferenci v Chicagu, da je njegovo cepivo skoro stoodstotno učinkovito. Izmed 4382 šolarjev v Pittsbourgu, ki so jih po trikrat cepili, je samo eden zbolel.

ŽIVE KOZE KOT TARCE

V Ameriki uporabljajo žive koze kot tarče, za izpopolnjevanje vojaških zdravnikov. Koze ranijo z obstreljevanjem, nato pa jih zdravijo. Predno jih obstrele, jih narkotizirajo. Proti tem poskusom je v imenu društva za zaščito živali, odločno protestiral demokratski senator Neuberger.

ZA NAŠE KMETE

Koledar za julij

NA POLJU: Deževno vreme je zadržalo ob koncu junija prvo izkopavanje ali izoravanje zgodnjega krompirja. Da ne bo krompir umazan in da se izognemo gnitju, ga izoravamo le ob suhem vremenu in ko zemlja ni premokra.

Glavni čas žetve je tu. Najbolje je, da požanjemo žito, ko je slama popolnoma porumenela in se zrnje ne da več raniti z nohtom. Ako pustimo žito popolnoma dozoreti, lahko mnogo zrnja izpade in se poizgubi. Posebno velja to za pšenico, še bolj pa za oves. Le za seme namenjeno žito naj popolnoma dozori na steblu. Strnišče podorjemo takoj, da se zemlja ne osuši in ne izgubi svoje rodnosti. Za zgodnim krompirjem in žitom lahko sejemo cinkvantin, ajdo, repo, itd. Sadimo tudi pozni kapus in ohrovt (vrzote). Ob priliki, ko osipamo turščico, ji tudi pognojimo z dušičnatimi gnojili, ako je to potrebno. V tem mesecu lahko sejemo za zeleno krmo turščico ali kaj drugega.

V HLEVU: Živini lahko dajemo le zdravo in nepokvarjeno zeleno krmo. Posebno skrb moramo posvetiti v tem mesecu, ko je vse polno dela, tudi vprežni živini. Nakrmiti jo moramo dobro in v redu vsaj zvečer in zjutraj ako ni dovolj časa v to čez poldne. Ne smemo pokladati živini presvežega in nevležanega sena. V hlevu moramo paziti vedno na snago in čistočo. Nadležen mrčes in prav posebno muhe moramo skrbno zatirati.

NA TRAVNIKU: Košnja travnikov je v polnem teku. S košnjo ne smemo odnašati ker le z pravočasno košnjo ohranimo vse redilne in tečne lastnosti sena.

V VINOGRADU: Kdor je pravočasno žveplal in škropil mu peronospora in oidjum nista napravila škode. Skropljenje in žveplanje se mora nadaljevati, da obvarujemo vinograde nadaljnje škode. Kdor je cepil v zeleno naj ne zabi škropiti tudi cepičev, ki so peronospori bolj podvrženi kakor stare trte.

V KLETI: V kleti v tem mesecu ni posebnega dela. Skrbeti moramo, da bo klet hladna, da bo prazna posoda požveplana in sodi zaliti. Vinu dodamo od 3 do 10 g metabisulfita na vsaki hl. S tem ga čuvamo proti vsaki bolezni.

NA VRTU: V tem mesecu dobimo mnogo prostih leh vsled pobrane zelenjave itd. Na proste lehe lahko sadimo zeleno, solato, karfijol itd. Sejemo pa nizki fižol za jesensko stročje, pozne kumare, radič, blež, na vadno repo itd. Paradižnike zakoličimo, in jih privežemo na kot, ali pa napnemo žico in jih privežemo ob isto. Priščipavajmo paradižnikom zakotne poganjke. Proti smodu škropimo ponovno paradižnike z 2 odst. rastopino modre galice in apna. Pobiramo skrbno zrelo seme razne zelenjave, osnažimo vsako seme in ga hranimo v suhem prostoru.

Zrelo čebulo in česen izrujemo in spravimo v suh in zračen prostor pod streho.

I. S. TURGENJEV

Povest poročnika Jergunova

«Kaj je to?» je vprašal Emilijo. «Ali so vam prinesli nazaj še nekaj pokradenih stvari?»

«Da,» je dgovorila Emilija, nekako nerada; «še nekaj.»

«Ali jih je našel vaš služabnik?»

Emilija je nabrala obrvi.

«Kakšen služabnik? Saj nimava nobenega služabnika.»

«Ali pa kak drug moški?»

«Moški ne zahajajo k nam.»

«Toda, dovolite, dovolite... Videl sem zavih moške suknje ali ogrskega suknjiča. In pa tudi tale čepica...»

«K nam nikdar nikoli ne zahajajo moški,» je trdovratno ponovila Emilija. «Kaj ste videli... Nič niste videli! Tale čepica je pa moja».

«Kako to?»

«Kar tako. Potrebna mi je za maškarade... No, da, moja je und Punktum»!

«Kdo vam je pa prinesel tisti sveženj?»

Emilija ni nič odgovorila, temveč je našobila usteca in odšla iz sobe za madam Fritsche. Čez kakih deset minut se je vrnila sama brez tete in ko jo je Kuzma Vasiljevič vnovič spraševal, mu je pogledala v čelo in rekla, da je za viteza sramotno, če je radoveden (pri teh besedah se ji je obraz majčkeno spremenil, nekam potemnel), potegnila iz igralne mize šop starih kart in ga prosila, naj poklada na njeno srečo in na srčnega kralja.

Kuzma Vasiljevič se je zasmejal, vzel v roke karte in sleherna slaba misel mu je v trenutku izginila iz glave.

Toda še isti dan so se mu še enkrat vrnile. In sicer: že je odšel skozi vratca na ulico, že se je poslovil od Emilije in ji zadnjikrat zaklical: «Adieu Zuckerpüppchen!» — ko je nenadoma švignil mimo njega moški nevelike postave, se za trenutek obrnil proti njemu (noč je bila že trda, a luna je svetila dosti svetlo) in uprl vanj suhljat ciganski obraz z gostimi črnimi obrvmi in brkami, črnimi očmi in kljukastim nosom. Ta možakar je nemudoma planil za vogal, a Kuzmu Vasiljeviču se je zazdelo, da je poznal, ne njegov obraz, še nikoli ga ni poprej videl, temveč zavih na njegovem rokavu: trije srebrni gumbki so razločno poblisnili v mesečini. Previdnemu poročniku se je zganila pri srcu vznemirjena osuplost; ko se je vrnil domov, si ni prižgal kakor ponavadi pipice iz morske pene. Sicer je pa nepričakovano znanstvo z ljubeznivo Emilijo in prijetne urice, ki jih je prebil v njeni družbi, še povečalo njegovo razburjenost.

10.

Naj se je Kuzma Vasiljevič česar že koli bal, vse se mu je kaj kmalu razkadilo in ni bilo sledu za bojaznijo. Začel je pogosto zahajati k obema damama iz Rige. Zaljubljeni poročnik se je zbližal z Emilijo. Najprej ga je bilo sram te domačnosti, skrival je svoje obiske, potem se je nehal sramovati in skrivati; konec je bil ta, da je rajši sedel pri svojih novih znankah kakor pri komer koli drugem, da niti ne govorimo o njegovih ne posebno veselih štirih stenah. Sama madam Fritsche ni več zbujala v njem zoprnih občutkov, čeprav je občevala z njim neprijazno in kakor prej čemerno. Ne posebno premožni ljudje, kakor je bila gospa Fritschejeva, pri svojih gostih predvsem cenijo radodarnost; Kuzma Vasiljevič pa je bil skopušen in je daroval kvečjemu rozine, grške lešnike in lecet... Samo enkrat se je, kakor je sam dejal, «spozabil» in poklonil Emiliji lahkotno rožnato ovratno ruto iz pravega francoskega blaga; toda še tisti dan je njegov dar prežgala ob sveči. Začel jo je oštevati: pa je privezala ruto mački na rep; ujezil se je: pa se mu je zasmejala v brk. Kuzma Vasiljevič je moral navsezadnje priznati sam sebi, da ne le ni deležen spoštovanja dam iz Rige, temveč da si tudi ni zaslužil njunega zaupanja: nikoli ga nista takoj spustili noter, ne da bi ga bili prej ogledali; včasih je moral čakati, včasih sta ga odslovili meni nič tebi nič in kadar sta mu hoteli kaj prikriti, sta vpričo njega klepetali po nemško. Emilija mu ni nikoli nič pravila o svojem dejanju in nehanju in mu je na vprašanja odgovarjala nekako mimo, kakor da ni slišala njegovih besed; poglavitno pa: nekatere sobe v domu madam Fritzschejeve, ki je bil precej prostoren, čeprav je bil z ulice videti bajtica, so ostale zanj vedno zaklenjene.. Kljub vsemu temu Kuzma Vasiljevič ni nehal zahajati na obiske, nasprotno, še pogosteje je prihajal: navzlic vsemu je videl žive ljudi. Njegovemu samojubju je bilo zadoščeno tudi s tem, da mu je Emilija še naprej rekala Florestan, ga imela za nenavadno lepega in mu zagotavljala, da ima oči kakor ptica rajčica, «wie die Augen eines Paradiesvogels»!

11.

Nekoč, ravno na vrhuncu poletja, ko je Kuzma Vasiljevič vse dopoldne prebegal po soncu okrog podjetnikov in delavcev, se je opoldne privlekel utrujen in ubit do vrate njemu predobro znane hišice. Potrkal je: odprli so mu. Planil je v tako imenovano sprejemnico in se takoj sesedel na divan. Emilija je stopila k njemu in mu z robčkom obrisala premočeno čelo

«Kako je utrujen, moj mali! Kako mu je vroče!» je sočutno spregovorila. «Moj Bog! Vsaj ovratnik bi si odpel; Križ božji; Srček ti kar poskakuje.»

«Zbil sem se, ljubica,» je zaječal Kuzma Vasiljevič. «Od jutra sem že na nogah in ves čas na največji pripeki. Groza! Mislil sem iti domov. A tam je spet ta mrčes, ti podjetniki! Tule pri vas je pa prav hladno... zdi se mi, da bi malo zadremal.»

«No, pa potlej? Kar odpočij si, piščanček ti moj; tukaj te ne bo nihče motil...»

«Pa mi je nekam nerodno...»

«B-beži no! Kaj ti bo neki nerodno. Počivaj. Jaz te bom pa... kako se že pravi po vaše?... ajatutajala. «Schlaf, mein Kindchen, schlafe!» je zapela.

«Najprej bi srebnil malo vode...»

«Tule imaš kozarec vodice. Iz vodnjaka! Kakor kristal! Počakaj, ti bom položila blazino pod glavo... Na, tole pa zaradi muh.»

Pokrila mu je z robcem obraz.

«Hvala, amorček... Saj bom samo... prav majčkeno zadremal...»

Kuzma Vasiljevič je zaprl oči in nemudoma zaspal.

«Schlaf, mein Kindchen, schlafe!» je popevala Emilija, se zibala sem in tja in se sama natihoma smehljala svoji pesnici in svojemu pozibavanju.

«Kakšnega velikega otročička imam!» je premišljevala. «Korenjaka!»

12.

Čez kako poldrugo uro se je poročnik prebudil. V spanju se mu je zazdelo, kakor da se ga nekdo dotika, se nagiba nadenj in diha vanj. Otipal se je in odgrnil robec. Emilija je klečala prav blizu njega; njen obraz se mu je zazdel čuden. Pri priči je planila na noge, odšla k okencu in spravila nekaj v žep.

(Nadaljevanje sledi)

Občine

Med potniki, ki se poslužujejo openskega tramvaja vlada veliko nezadovoljstvo zaradi povišanja voznih tarif, ki so bile uvedene s 1. julijem. Sprašujemo se, kako to, da merodajne oblasti dopuščajo navijanje cen in kam gre denar, ki se steka v blagajne tramvajske družbe. Domačine nemalo moti, da imajo pri vožnjah tujci mnoge olajšave, do katerih pa domačini nimajo pravice. Marsikdo tolmači sedanje povišanje tarif tako, da morajo prav za prav domačini kriti razliko popustov, ki so jih deležni begunci. Po drugi strani pa se potniki pritožujejo, ker je zlasti v jutranjih, opoldanskih in večernih urah tramvaj prenatrpan. Direkcija bi morala to upoštevati in dodati še nekaj vozov ali pa avtobuse za neposredno povezavo med mestom in Opčinami. Prizadeti potniki opozarjajo tem potom tudi novi občinski svet, ter ga pozivajo, naj se zavzame čim bo začel zasedati, za to, da se napravi vsaj nekoliko reda na openski tramvajski progi.

Salež

V petek 29. junija so učenci saleške šole priredili razstavo svojih ročnih del in zaključno šolsko prireditev.

Pred začetkom predstave je učenec Kralj Boris s primernim nagovorom pozdravil številno občinstvo. Mali in veliki so se lepo izkazali v igrici «Pomlad prihaja». Poleg že poznanih Colja Cvetka, Mileve Svetličeve, Anice Budinove smo letos videli tudi nekaj novih «igralcev»: boječega zvončka — Pipan Majdo, in teloha — Kralj Verico ter vedno lačnega vrabčka — Budin Miloša iz I. razreda. Predvsem pa je treba pohvaliti «zimo» — Stolfa Dragico.

Deklice v Saležu pa zelo rade pojejo in plešejo. Tudi letos so nam učenke iz vseh razredov zapele in zaplesale dva narodna plesa. Nazadnje pa so kar z veseljem vsi zapeli pesmico «Prav vesel iz šole grem».

Razstava je tudi omembe vredna. Dekliška in deška ročna dela so bila z okusom razporejena v učilnici. Letos je bilo manj dekliških ročnih del kot lani, bila so pa težja, za to so zahtevala več truda in časa. Mizice so bile pokrite z lepimi prti v narodnih motivih, katere so izdelale dekli ce višjih razredov.

Tudi deški izdelki so bili lepi. Najlepše sta jih izdelala Kocman Ivan in Colja Cvetko

Devin

V tem tednu so v vseh materinskih posvetovalnicah, ki jih imamo v nabrežinski občini menjali zdravniško pomočnico. Premeščena je bila gdč. Ivana Jazbec, ki si je s svojim prizadevnim delom pridobila splošno priznanje in hvaležnost vseh mater.

Matere, ki gdč. Jazbec dobro poznamo in cenimo — bila je med nami že od ustanovitve posvetovalnic v naših vaseh — se sprašujemo po vzroku njene premestitve, ki je prišla nenadoma, brez vsakega pojasnila. Morda pa bi se le dalo najti vzroke teh nenadnih sprememb. Res žalostni vzroki, če so tudi resnični. Morda je vodstvo ustanove za zaščito matere in detinstva napravilo te spremembe, češ da je koga le zbadala slovenska govorica. Če tiči v tem pravi razlog, tak ukrep vodstva gotovo ne prispeva k medsebojnemu razumevanju in sožitju v duhu narodne strpnosti.

Prvo srečanje, ki smo ga imele slovenske matere z novo zdravniško pomočnico, nam je bilo kot dokaz tem našim domnevam. V razgovoru je namreč še posebno pazila, da le ne bi spregovorila kako slovensko besedo, čeprav — kot domnevamo — pozna slovenščino.

Na vsak način želimo, da bi vodstvo ustanove popravilo to krivico s tem, da namesti tako osebo, ki bo najboljše odgovarjala splošni želji mater, predvsem v tem, da bo dobro poznala slovenščino.

Vaščanka

Za volilni sklad

Sekcija Sv. Križ 10.000, sekcija VOM 2.300, sekcija Magdalena 4.850, Sekcija Skedenj: cel. Mezgec 2.500, cel. Kermac 3.750, cel. Flego 2.050, moška cel. Flego 2.100, cel. Gerlanc 4.400.

Celica Cocon 2000, Marella 600, Bitežnik 600, Brusa 600, Tomas 600, Rosina 600.

Celica Sbisà: Macor 100, Crescia 700, Rebula 100, Rossi 100, Volpi 100, Cernetič 100, Lozej 100, L. B. 500, Alfeo 1550, N. N. 1000, skupina radnikov družbe raztovarjalcev premoga 1300, N. N. 50, Zonta 150, Bonivento 200, Jenko 100, Sar 200, Gerdol 100. Potom tov. Fortunata: Zol 200, Francesconi 200, Barbier 50, Fortunat G. 100, Fortunat V. 100.

Razni: Vico 500, Tominez 500, P. L. 2.000, Braun 1.500.

Izlet v Avstrijo

Komisija za šport in razvedrila nove Delavske zbornice CGIL priredi od 12. do 18. avgusta turistični izlet v Salzburg in na Dunaj. Cena za člane in svojce 19.950 lir, za nečlane 20.235 lir. V vsoti so všteti prevoz z avtobusom prenočevanje in hrana v hotelih in kolektivni potni list.

Vpisovanje na sedežu v ul. Zonta 2 in na sedežu nove Delavske zbornice v Miljah do 20. julija.

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

PRVI USPEH ENOTNE BORBE KOVINARJEV

V CRDA ne bodo zvišali norm in ne znižali tarif

Sindikalni organizaciji prekinili stavkovno gibanje - FIOM izraža zadovoljstvo - Nadaljuje se agitacija delavcev lesne stroke

Ravnateljstvo CRDA je v vprašanju akordnih tarif in delovnih norm končno popustilo. V torek je vladni komisar sporočil sindikatu kovinarjev Delavske zbornice, da se je ravnateljstvo ladjedelnic končno odreklo zvišanju akordnih norm za 4 odst. in znižanju akordnih tarif. S tem so kovinarji CRDA v Trstu in Miljah dosegli svoj prvi viden uspeh, ki je brez dvoma sad njihove odločne, enotne in vztrajne borbe. Kot znano se je ta borba posebno v zadnjih tednih zaostrila, ker ravnateljstvo sploh ni hotelo pristati na pogajanja. Na trmoglavost ravnateljstva so delavci odgovorili še bolj energično in to je obrodilo pozitivne sadove. Odločna borba, ki so jo morali delavci zaostriti prav v trenutku nujnega dela, je prisilila ravnateljstvo, da je odstopilo od svojega stališča.

Ni dvoma, da bi se spor lahko rešil na isti način mnogo prej, ne da bi pri tem trpeli prejemki delavcev in ladjedelniška proizvodnja. Dovolj bi bilo, če bi ravnateljstvo ne vztrajalo toliko časa na takem stališču, ki ga delavci na noben način niso mogli sprejeti. Sicer pa bi moral ta spor služiti ravnateljstvu kot nauk za bodočnost. Delavci so dovolj jasno in energično pokazali, da jih nobena metoda izsiljevanja, pritiska in ustrahovanja ne bo uklonila. Pokazali so tudi, da se poskusi razdvajanja ne obnesejo več.

Sicer pa je to le delna zmaga. Na dnevnem redu imajo kovinarji CRDA še vrsto vprašanj, ki so bila tudi že predložena ravnateljstvu. Med važnejša spadajo izenačenje mezd s prejemki kovinarjev v Genovi, znižanje tedenskega delovnega urnika ob istih prejemkih in več drugih.

FIOM je z ozirom na novo nastali položaj sklenila sporazumno z Delavsko zbornico CISL, da se stavkovno gibanje prekine. Ob tej priliki je izdala tudi poročilo, v katerem izraža zadovoljstvo nad doseženim uspehom, obenem pa opozarja delavce na budnost, ker se spor ne more še smatrati kot zaključen.

* * *

Po stavki, ki je bila v ponedeljek so delavci lesne stroke še vedno v agitaciji, ker delodajalci nočejo pristati na izboljšanje mezdnih in delovnih pogojev. Vsako nadurno delo je še vedno ukinjeno, razen v nekaterih mizarskih podjetjih, ki so pristala na delavske zahteve in podpisala sporazum.

Seja obč. sveta v Nabrežini

Danes, v soboto 7. t. m. ob 18. uri bo v Nabrežini prva seja novoizvoljenega občinskega sveta. Izvolili bodo župana in občinski odbor.

Seja je javna.

Občinska Delavska zbornica v Dolini

Nova Delavska zbornica CGIL bo ustanovila tudi v Dolini občinsko Delavsko zbornico. V ta namen bo danes, v soboto 7. t. m. ob 20.30 na trgu v Boljuncu sindikalno zborovanje. Govorila bosta tov. Anton Gerlanc in Ernesto Radich.

Nova Delavska zbornica vabi vse delavce dolinske občine, da se udeležijo zborovanja v čim večjem številu.

Danes seja CK KPTO

Danes, v soboto ob 16. uri bo na sedežu KP v ul. Capitolina 3 zasedanje Centralnega komiteja. Zaradi važnosti točk dnevnega reda, so vsi člani CK vabljeni na gotovo udeležbo.

60-letnica društva „Zastava" v Lonjerju

V Lonjerju slavijo letos važno kulturno obletnico. Pred 60 leti je bilo na pobudo zavednih vaščanov ustanovljeno prvo prosvetno društvo, ki so mu dali ime «Zastava». Za dostojno proslavitev zgodovinske obletnice se je v vasi ustanovil poseben odbor, ki bo organiziral proslavo. Odbor se je že sestal, sestavil program in razdelil delo med poedine člane. Sklenil je, da bo proslava 22. julija; imela bo značaj široke kulturne manifestacije. Za to priliko so Lonjerci povabili vrsto pevskih zborov iz mesta, okolice in podeželja ter dolinsko godbo. Vso slovensko javnost že danes opozarjamo na to veliko kulturno manifestacijo v prepričanju, da bo našla tudi ta proslava tako širok odziv, kot ga je imela svojčas proslava 160-letnice ustanovitve katinarske šole.

Urnik avtobusov

Bazovica - Padriče - Gropada Trebče

(Odhodi s postaje na trgu Libertà in Largo B. Vecchia)

Ob delavnikih: 7.30, 8.15, 9.30, 10.15, 11, 12, 13.10, 14, 15, 16, 16.50, 17.30, 18, 18.50, 19.50, 20.40, 22.40.

Ob praznikih: 7.25, 8.30, 10, 11, 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15, 15.30, 16, 16.30, 17, 17.30, 18, 18.30, 19, 19.45, 20.30, 22.30, 24.

Blok Fernetič

Odhodi s postaje na trgu Libertà)

Ob delavnikih: 7.30 13.10, 18.
Ob praznikih 10, 13.10, 14.30, 18.

Blok Pesek

(odhodi s postaje na trgu Libertà)

Ob delavnikih: 7.45, 13.10, 17.30.

Kozina - Herpelje

Odhod s postaje na trgu Libertà ob 7. uri. Odhod s Herpelj ob 9. Vožnje ob sredah in sobotah v vsakem 2. in 4. tednu v mesecu.

Domjo - Boljunec - Dolina Prebeneg

(Odhodi s postaje Largo Barriera Vecchia)

Ob delavnikih: 6.35, 7.25, 10.20*, 12.05, 13.05*, 16.35, 17.05*, 18.05, 18.35, 19.20, 20.45, 22.35.

Ob praznikih: 9.05, 10.30, 12.35*, 14.35, 16.05, 17.05, 18.15, 19.35, 20.40, 22.05.

N.B. *) Samo te vožnje gredo do Prebenega, ostale se ustavijo v Dolini.

Domjo - Ricmanje

(Odhodi s postaje Largo Barriera Vecchia)

Ob delavnikih: 7.35, 10.35, 12.20, 13.35, 18.05, 19.20.

Adamič - Mačkovlje

(Odhodi s postaje Largo Barriera Vecchia)

Ob delavnikih: 11, 13.30
Ob praznikih: 13, 22.30.

Osp - Mačkovlje

(Odhodi s postaje na trgu Libertà)

Ob delavnikih: 18.15.
Ob praznikih: 18.30.

Podlonjer - Lonjer

(Odhodi s postaje Largo Barriera Vecchia)

Ob delavnikih: 6.20, 6.40**, 7, 7.22*, 7.40, 8.07 , 8.25, 8.52, 7, 7.22 , 7.40, 8.07**, 8.25, 8.52, 9.02, 9.30**, 9.40, 10.15, 10.30*, 11.02, 11.20**, 11.40, 12.02, 12.20, 12.40, 13, 13.20**, 13.40, 14.15*, 14.45*, 15.16*, 15.45*, 16, 16.20, 16.40, 17, 17.20, 17.40**, 18, 18.30**, 18.50, 19.20 , 19.40, 18.30 , 18.50 19.20**, 19.40, 20.05**, 20.30, 20.52, 21.10, 21.40, 22.15*, 22.45*, 23.20.

Ob praznikih: 8, 8.31, 9.01, 9.31, 10.01, 10.31, 11.01, 11.42, 12, nato odhodi vsake četrt ure. N.B. *) odhod s trga Sv. Frančiška. — **) Vožnje do Lonjerja, ostale do Podlonjerja.

Za teden dni

Sobota, 7. — Milica
Nedelja, 8. — Elizabeta (ml
Ponedeljek, 9. — Veronika
Torek, 10 — Amalija
Sreda, 11. — Olga
Četrtek, 12. — Mohor in For
Petek, 13. — Evgen

ZGODOVINSKI DNEV

7. 1941 začetek ljudske vsta Srbiji proti nemškemu ok torju.
9. 1941 so bili v Zagrebu u ljeni voditelji odporni gibanja Božo Adžija, O Prica in Otokar Keršova
13. 1883 se je rodil slovensk rikaturist Hinko Smrekar strelili so ga v Ljub kot talca 1. 10. 1942 ital ski okupatorji.
13. 1920 so škvadristi Giunte žgali «Balkan» in opus številne druge slovensk stanove v Trstu.

RADIO ODDAJ

TRST A

SOBOTA: 12.55 Jugoslova motivi - 14.45 Ritmični ork Swinging Brothers - 16. Sob novela - 16.40 Orkester Pacc - 19.15 Sestanek s poslušalk 21.15 Zbor s Proseka-Konto

NEDELJA: 8. Slovenski m - 9. Kmetijska oddaja - 10. nos maše - 12. Oddaja za mlajše: Stanislav Maršak: čin dom - 12.30 Operna gla 13.30 Glasba po željah - 15. tana: odlomki iz «Prodane ste» - 16. Vaughan-Willi Koncert za 2 klavirja - 17. moški zbor «Vinko Vodopiv 18. Čajkovski: Koncert za lino - 18.30 Ritmične popev 19.15 Iz zgodovine pomo (pred.) - 19.30 Priljubljene lodije - 20.10 Wolff-Ferrari: rje grobijani, opera v 3 d 23.30 Polnočna glasba.

PONEDELJEK: 12.55 Igra čki kvartet iz Doline - 13.3 perne uverture - 18. Glaz Violinski koncert - 18.30 čarane police (pravljica) - Koncert pianista Dr. Goj Demšarja - 19.15 Radijska verza (pred): O vzgoji otro 20.30 Igra «Srebrna sedmor 21. Znanost in tehnika: O na dovanju vremena - 21.30 Ženski kvartet - 22. Iz italij književnosti in umetnosti (p - 22.15 Beethoven: Koncert

TOREK: 13.30 Glasba po - 18. Franck: Kvintet v F-m 19.15 Zdravniški vedež - Poje Slovenski oktet - 21. ski oder: Willy Reupke: tiščna kad, radijska drama dejanjih.

SREDA: 13.30 Duo Harri mani - 18. McDowell: Kla koncert št. 2 - 18.30 Rad mamica - 19.15 Radijska u za: O bankarstvu - 20.30 ženski tercet Metuljček - 21 letnica tedna (pred.) - 21.30 stopa Tržaški mandolinistič kester - 22. Sodobni slov pripovedniki (pred.) - 22.15 zet: Simfonija v D-duru.

ČETRTEK: 12.10 Za vsak nekaj - 13.30 Operni kvarteti in zbori - 18. Proko Violinski koncert št. 1 - Francoske samospeve poje nistka Vida Jagodic - 19.15 grafska tehnika in ume pred.) - 21. Dramatizirana ba: Mihael Jeras: «Spis ključen» I. del - 22.15 ski: Slike iz razstave

PETEK: 13.30 Glasba po ljah - 18. Schumann: Kla koncert - 18.30 Z začaran ce (pravljica) - 19.15 Rad univerza: Napredek znanos umetnosti v Trstu - 21.30 Moški kvintet - 22. Iz sve književnosti in umetnosti (p

Kino

NABREŽINA

Sobota, 7. julija: «Hlevar in ginja» (Lo stalliere granduchessa). Film C
Nedelja, 8. julija: se pono
Sreda, 11. julija: «Operaci larjev» (Operazione dolla Film Inalta.

PROSEK

Sobota, 7. julija ob 20: « tilo se je na komisar (Accade al Commissaria Film Warner Bros.
Nedelja, 8. julija ob 17: novi.
Sreda, 11. julija ob 20: «M na». Film Warner Bros

PRVA SEJA NOVOIZVOLJENEGA OBČINSKEGA SVETA

Tov. Alojz Pirc izvoljen za župana zgoniške občine

Za odbornika izvoljena Vladimir Cibic in Stanislav Milič, za namestnika pa Karel Grilanc in Albin Hrovatin - Zaključni nagovor novega župana

V soboto zvečer je imel novoizvoljeni občinski svet zgoniške občine svojo prvo sejo. Sejo je otvoril prejšnji župan Vladimir Obad, ki je pozdravil svetovalce. Obenem je nakazal nekatere občinske probleme, ki jih bo morala nova uprava rešiti. Do izvolitve novega župana je nato vodil sejo svetovalec Albin Hrovatin, ki je ugotovil veljavnost izvolitve občinskega sveta.

Sledila je nato izvolitev župana in odbornikov. Za župana je bil izvoljen z 12 glasovi tov. Alojz Pirc, bivši župan v prvem izvoljenem občinskem svetu. V volilno strinjico so bile oddane tri bele glasovnice. Iz tega lahko sklepamo, da so se trije svetovalci SDZ vzdržali glasovanja.

Takoj po izvolitvi je tov. Pirc zavzel svoje mesto ter se v kratkem govoru zahvalil za izkazano zaupanje. Zagotovil je, da bo nova uprava posvetila vso svojo skrb in si prizadevala za koristi občine in občanov. Se posebno je podčrtal, da je treba nadaljevati borbo za rešitev številnih perečih vprašanj, ki zanimajo široke sloje prebivalstva, med temi v prvi vrsti uveljavitev Posebnega statuta in uzakonitev slovenskih šol.

Svetovalci so nato izvolili iz svoje srede dva odbornika in dva namestnika. Za odbornika sta bila z 12 glasovi izvoljena Vladimir Cibic in Stanislav Milič, za namestnika pa Karlo Grilanc in Albin Hrovatin.

Sejo je zaključil tov. Pirc, ki se je zahvalil prejšnjemu občinskemu svetu za plodno delovanje in še enkrat poudaril, da bo tudi novi občinski svet dal vse svoje sile za dober razvoj občine.

Splošna stavka septembra 1920

(Nadaljevanje s 3. strani)

Tega dne sta prišla v Trst poslanca Repossi in Alessandri, ki sta imela razgovor z namestnikom guvernerja Crispo-Moncado. Ta jim je dal običajna zagotovila in obljubil, da bo vzpostavil red. Ceprav so bile obljube precej dvomljive, sta Socialistična stranka in sindikat vseeno proglasila prenehanje stavke.

8. septembra so se delavci vrnili le deloma v tovarne, agitacija je bila namreč še vedno v teku. Popoldne istega dne je bil pogreb mladega Forgionija, ki je bil ubit par dni prej v teku spopada s fašisti. V povorki je bilo kakih 15.000 delavcev. Ko je prišla povorka do trga pri Sv. Jakobu, so se nenadoma začuli streli. Nastala je velika zmeda, ljudje so začeli bežati na vse strani, ker nihče ni vedel, kaj se je v resnici pripetilo. Kljub temu se je povorka kmalu zopet uvrstila in šla dalje do pokopališča. Med potjo so se povorki pridružili še drugi tako, da se je okrog odprtega groba zbrala prava množica. Še predno so utegnili spustiti krsto v grob, vo vdrle na pokopališče večje skupine «guardie regie», ki so se divje zagnale proti nič hudega slutečim delavcem. Začeli so pretepati in streljati vse vprek. Pri odprtem grobu je nastala seveda splošna zmeda, delavci so začeli bežati in večinoma poskakali čez zid pokopališča. Kogar so ulovili je bil do krvi pretepen in nato še aretiran. Ranjenih je bilo večje število oseb.

V prihodnjem članku bomo videli kako so razni listi poročali o tem dogodku in kako je tržaško delavstvo odgovorilo na novo zločinsko početje.

TAKIH IZJAV BI NE SMELI VEČ SLIŠATI

"Londonski sporazum kos umazanega papirja"

Že drugič, in to v razmeroma kratkem času imamo priliko slišati iz ust visokega državnega funkcionarja dokaj svojevrstno oceno londonskega sporazuma, pa čeprav so ga podpisali predstavniki štirih držav, med temi tudi Italije. Svojčas smo že pisali in dali tudi svoje mnenje o tem, kako je predsednik tržaškega sodišča dr. Gnezda 21. maja t. l. na javni razpravi proti odgovornemu uredniku «Primorskega dnevnika» označil londonski sporazum. Na razpravi, ki je bila v sredo, vedno v isti zadevi, pa je šel omenjeni državni funkcionar še dober korak dalje. Prvič se je omejil na besede, da je zanj «londonski sporazum kos papirja brez vrednosti». V sredo pa je izjavil, da je «za sodišče londonski sporazum kos umazanega papirja brez vrednosti in nič več, ker ga ni nikoli ratificiral italijanski parlament».

Do izjave je prišlo v zvezi z zahtevo Stanislava Renka, odgovornega urednika «Primorskega dnevnika» po slovenskem prevodu obtožnice in tolmaču. Tudi tokrat se je predsednik sodišča skliceval na star fašistični paragraf 137, ki pod kaznijo prepoveduje uporabo tolmača tistemu, kateri obvlada italijanski jezik.

Tako smo tržaški Slovenci prišli v zares absurden položaj. Na eni strani je italijanska ustava, ki jamči pripadniku katere koli narodne manjšine iste pravice kot vsem ostalim državljanom. Ena izmed teh pravic je, da se poslužujemo svojega materinega jezika tudi v javnih uradih, in sodišče spada nedvomno med slednje. Poleg tega imamo londonski sporazum in Posebni statut, ki nam te pravice še enkrat priznavata in potrjujeta. Toda na drugi strani obstaja še vedno fašistični paragraf 137 in še cela vrsta starih fašističnih zakonov, na katere se sodišče in sploh vse oblasti seveda zelo rade sklicujejo in jih tudi dosledno izvajajo. Ta paragraf pa je v protislovju z ustavo in mednarodnima listinama. Zato je nujno potrebno, da pristojni forum to staro fašistično navlako čimprej odpravi, kot je istočasno nujno potrebno, da italijanski parlament končno ratificira londonski sporazum. Gre za načelna vprašanja, s katerimi se ne sme dalje igračkati.

Kar se pa tiče zadnje izjave, ki jo je dal dr. Gnezda na javni razpravi, ni naš namen, da bi se spuščali v daljšo polemiko. Zadevo bi moral razčistiti pristojni forum. Skrajni čas bi že bil, da bi slišnih izjav ne slišali več, tudi če so dane samo iz juridičnega vidika. Če bi človek hotel slediti oceni, da je londonski sporazum «kos umazanega papirja brez vrednosti», bi moral priti do marsikaterega zaključka. Med temi tudi do tega, da je prisotnost dr. Palamare, kot vladnega komisarja v Trstu... nezakonita. Isto tako bi morali biti nezakoniti vsi njegovi odloki.

Dejstvo pa je, da je sporazum veljavna listina in več njegovih členov se tudi izvaja. Kar se tiče ostalih, ki so padli v pozabo pa je dolžnost pristojnih forumov, da poskrbijo za njihovo izvajanje.

Sindikat slovenske šole obvešča svoje članstvo, da bo tajništvo sindikata med počitnicami odprto vsak torek in petek od 18. do 19. ure.

Šport doma in v svetu

MESTNI NOGOMETNI TURNIR UISP

V nedeljo se je odigralo 4. kolo nogometnega turnirja UISP, v katerem so bili rezultati naslednji:

Union - Rojan 0-2, Sv. Ana - Rinascente 1-1, Proletaria - S. Vid 2-0, Barriera - Sv. Ivan 0-2.

Po nedeljskih tekmah imamo naslednjo lestvico:

Proletaria 8 točk, Rojan 7, Rinascente 4, Sv. Vid 3, Sv. Ana 3, Sv. Ivan 2, Barriera 0, Union 0.

Jutri bodo naslednje tekme: Barriera - Union, Rojan - Sv. Ana, Rinascente - Proletaria, Sv. Vid - Sv. Ivan.

SKEDENJ : CADONEGHE 1:0

V nedeljo je bila v Padovi nadvse zanimiva in napeta nogometna tekma med enajstorico Skednja, ki nosi naslov pokrajinskega prvaka našega področja in četo Cadoneghe, ki je pokrajinski prvak Benečije in istočasno vsedržavni prvak turnirja amaterjev UISP 1955-56.

Prvi gol je zabil Skedenj že v 8' prvega polčasa s kazenskim strelom Pettirossa. Nato so obramba, kot tudi napad izbrali pravilno taktiko previdnosti, ki jim je omogočila uspešno obrambo pred stalnimi napadi na vrata. Skedenj je v teku vse igre pokazal dobro povezavo med obrambo in krili, ki je prišla prav dobro do izraza v precizni igri Furlana. Padovanska enajstorica je pokazala dokaj hitro igro, bila pa je precej neodločna v strelih v vrata.

V resnici je bila to zanimiva tekma, ki je privabila nad tisoč gledalcev. Posebno napeta je postajala proti koncu drugega polčasa, ko je domače moštvo zaman iskalo, da ubere pot do gola, ki naj bi privedel vsaj do neodločenega rezultata. Toda uspešna in hladnokrvna obramba škedenjcev je to preprečila. Prav v zadnjem trenutku je vratar Papadopoli mojstrsko ubranil skoro gotov gol in s tem zapečatil zmago Skedenjcev.

Skedenjska enajstorica je igrala v naslednji postavi: Papadopoli, Stocco, Cheber, Furlan, Zanella, Pettirosso, Moratto, Felluga, Cecot, Petrucci, Braicovich.

MEDNARODNA MANIFESTACIJA LJUDSKEGA ŠPORTA

V dneh 14. in 15. julija bo v Bologni velika mednarodna prireditev ljudskega športa. Svoj pristop so že dala številna italijanska in francoska športna društva in ekipe. Tekmovanje bo v naslednjih disciplinah: kolesarstvo, lahka atletika, košarka, odbojka, namizni tenis, balincanje, judo.

Trst bo zastopan z moško in žensko košarkarsko ekipo, ki se bosta pomerili s francoskima ekipama. Za sestavo ženske ekipe bodo izbrali najboljše košarkarke iz poedinih čet; moško ekipo pa bodo sestavljali košarkarji čete Sv. Marka, ki si je priborila naslov italijanskega vsedržavnega prvaka.

IZLET V BOLOGNO

Ob priliki mednarodnih športnih tekem, o katerih poročamo v gornjem članku, organizira tržaška sekcija UISP izlet v avtopulmanom v Bologno.

Odhod iz Trsta v soboto 14. t. m. od 13. uri, prihod v Bologno okrog 20. ure. Ob 21.30 bodo izletniki lahko prisostvovali svečani otvoritvi športne manifestacije, ki bo na občinskem stadionu. Ves dan nedelje je na razpolago izletnikom za udeležbo na veliki športni prireditvi. Odhod iz Bologne ob 22. uri, prihod v Trst v ponedeljek zjutraj okrog 6. ure. Cena vožnje z avtopulmanom 2500 lir, v kateri seveda ni vštet strošek za kosilo in prenočišče.

Vpisovanja in informacije za izlet na sedežu UISP, ul. Canova 25/II (tel. 93-848).

DROBNE SPORTNE VESTI

TRST — Prejšnji četrtek je bila na tržaškem gradu boksarska prireditev, ki je privabila kakih 3000 gledalcev. Največje zanimanje je vladalo za dvoboj med Aldom Pravisanijem in Josejem Hernandezom, ki spadata v peresno kategorijo. Zmagal je Pravisani in sicer po točkah. Sledili so še drugi dvoboji v bantam in welter kategorijah.

BEOGRAD — Prejšnji četrtek se je zaključil šahovski dvoboj med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Zmagala je Sovjetska zveza z 38 točkami proti 26.

RIM — Mario D'Agata si je z zmago nad Francozom Cohenom osvojil naslov svetovnega prvaka kategorije bantam. Zmagal je po šestih rundah zaradi odstopa Francoza, ki ga je bil v zadnji rundi zrušil na tla. Na isti prireditvi, ki je bila prejšnji petek, sta se pomerila, poleg drugih tudi Tiberio Mitri in Anglež Mc Atter. Po desetih rundah, od katerih so bile nekatere za oba neodločene, je sodnik prisodil zmago Mitriju po točkah.

MILAN — Na lahkoatletski mednarodni prireditvi, ki je bila v soboto prejšnjega tedna, je Poljak Sidlo postavil nov svetovni rekord v metu kopja s 83,56 m.

RIO DE JANEIRO — Brazilija je v nedeljo premagala v nogometni tekmi Italijo z 2-0. Tekmi je prisostvovalo nad 200.000 gledalcev.

REIMS — V četrtek je začela tradicionalna kolesarska dirka po Franciji. Obstojajo, kar se tiče zmagovalca, najrazličnejša mnenja. Letos so namreč odsotni vidnejši prvaki kot Coppi, Koblet, Bobet, Kubler itd. Med favorite prištevajo Fornaro, Rollanda, Ockersa in Brankarta, seveda pa nikakor ni izključiti presenečenj.

Urnik vlakov

ODHODI

3.35 A v Benetke (2. r.); 4.10 A vx Videm (1. in 2. r); 4.10 A v Videm (1. in 2. r.); 5.32 A na Opčine (2. r.); 6.00 R v Benetke Milan (1. r.); 6.20 D v Benetke - Rim - Turin - Zuerich (1. in 2. r.); 6.30 A v Videm (2. r.); 6.58 A na Opčine (1. in 2. r.); 7.15 A v Tržič (2. r., samo ob delavnikih); 7.25 A. v Tržič (2. r. samo od 28. 6. do 9. 9.; 8.20 DD v Videm - Trbiž (1. in 2. r.); 8.30 DD v Benetke - Rim - Milan - Pariz (1. in 2. r.); 8.43 D v Videm, Trbiž, Dunaj, Muenchen (1. in 2. r.); 8.48 D na Opčine - Ljubljano (1. in 2. r); 9.45 A v Videm (1. in 2. r.); 10.10 A v Benetke (1. in 2. r.); 12.20 D v Videm (1. in 2. r.); 12.35 A v Videm (2. r.); 13.30 A v Benetke (2. r.); 13.45 A na Opčine (2. r.); 14.05 DD v Benetke - Rim - Calais - Pariz (1. in 2. r.); 14.25 A v Videm (1. in 2. r.); 15.48 DD na Reko - Ljubljano - Beograd - Istanbul - Atene (1. in 2. r.); 15.55 D v Benetke - Bari - Milan (1. in 2. r.); 16.15 A v Videm (1. in 2. r.); 16.47 A v Benetke (1. in 2. r.); 17.38 A v Videm (2. r.); 17.50 A v Ljubljano (1. in 2. r.); 18.33 A v Portogruaro (1. in 2. r.); 19.07 D v Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen (1. in 2. r.); 19.27 A v Cervinjan (2. r.); 19.52 A v Videm (2. r.); 20.05 A na Opčine (2. r.); 20.55 DD v Benetke - Milan - Ventimiglio (1. in 2. r.); 21.50 A v Videm (1. in 2. r.); 22.05 DD v Rim (1. in 2. r.); 23.35 D na Reko - Ljubljano - Zagreb - Budimpešo (1. in 2. r.).

PRIHODI

0.10 DD iz Zuericha - Rima - Turina - Benetk; 0.15 D iz Vidma (vozi od 29. 8. do 9.9. samo ob nedeljah in praznikih; 1.05 D iz Vidma; 6.30 D iz Budimpešte - Zagreba - Reke - Opčin (iz Budimpešte ob torkih, četrtkih in sobotah); 6.20 A iz Cervinjana; 7.05 A z Opčin; 7.25 A iz Vidma; 7.32 A iz Portogruara; 7.40 DD iz Turina - Milana; 8.15 A iz Vidma; 5.28 DD iz Rima; 8.32 D iz Vidma; 9.24 A iz Vidma; 9.40 D iz Ventimiglie - Turina - Benetk; 9.48 D iz Muenchena - Dunaja - Trbiža - Vidma; 11.35 A iz Ljubljane - Opčin; 11.50 bula - Aten - Beograda - Ljubljane - Reke; 13.57 A iz Barija - Rima - Milana - Benetk; 15.10 A iz Vidma; 16.24 DD iz Calaisa - Pariza - Rima - Benetk; 17.00 A z Opčin; 17.44 DD iz Trbiža - Vidma; 18.10 A iz Tržiča (samo ob delavnikih); 19.02 A iz Portogruara; 19.10 R iz Benetk; 19.35 A iz Vidma; 19.42 R iz Milana; 20.02 D iz Ljubljane - Opčin; 21.15 A iz Vidma; 21.26 DD iz Pariza - Milana - Rima - Benetk; 21.45 A z Opčin; 22.25 D iz ža - Vidma; 22.50 iz Benetk. Muenchena - Dunaja - Trbi-

A = osebni vlak, D = brzi vlak, DD = brzi vlak, R = posebni motorni brzi vlak.

TEDENSKE NOVICE

V četrtek prejšnjega tedna je izvršila samomor 53-letna Libera Skabar por. Loj iz Campi Elisi. Ko je prišla opoldne domov hči, je bila mati že mrtva. Zdravnik RK je ugotovil smrt zaradi zastrupitve s plinom.

*** Po dolgem iskanju, ko je bilo izgubljeno že skoro vsako upanje, so prejšnji četrtek našli truplo enega izmed ponesrečencev na jadrnici «Regolo» in sicer Silvio Fragiacomo. Truplo, ki so ga našli docela slučajno ribiči v bližini Jesola, je bilo že v razpadajočem stanju. Prvi trenutek so mislili, da gre za moško truplo. Točna identifikacija je bila mogoča po kopalni obleki. Truplo so po uradni identifikaciji prepeljali v Trst, kjer je bil v soboto popoldne svečan pogreb Trupla Novente niso še našli.

*** Prejšnji petek je padel z lambrete 23-letni Bruno De Ponte iz Doline 249. Do nesreče je prišlo, ker je kolo zdrsnilo na oljnatem madežu. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico z rešilnim avtom RK. Zdravniki so mu ugotovili udarec na glavi in verjetni zlom lobanjskih kosti, zato so si pridržali prognozo.

*** Med vožnjo z lambreto je isti dan zadel z ramo ob tovornik 21-letni Karel Kozina iz ul Eremo 187. Pri padcu si je zlomil levo ključnico in se bo moral zdraviti najmanj 30 dni.

*** V petek prejšnjega tedna se je pripetila pod vrhom Joi Fuarta v Julijskih Alpah prestrašljiva planinska nezgoda Plaz, ki se je utrgal z vrha je potegnil za seboj v prepad tri mlade tržaške planince. Deloma je zasul še dva druga mladeniča, ki pa so ju lahko pravočasno rešili. Po dolgih naporih so vojaki 8. planinskega polka v soboto zjutraj potegnili iz prepada trupla Attilija Clarija, Girolama Buzaja in Guida Pappija. Po golem nakljuČju sta se rešila pred strašno smrtjo Bruno Skerl in Umberto D'Andrea.

Isti dan se je pripetila v Alpah še druga nesreča, ki pa vendar ni terjala novih smrtnih žrtev. Tržačan Tullio Ogrisi je padel s precej visoke stene an Jofu de Mezegnot. Na srečo je padel na kup snega, kjer je obležal nezavesten. Mladeniča so rešili alpinci, ki so ga nato prepeljali v Trbiž. Sedaj se zdravi v neki zasebni kliniki. Njegovo stanje, ki je bilo zaradi težkih poškodb prvotno zelo resno, se je pozneje nekoliko izboljšalo.

V torek popoldne je bil v Trstu svečan in ganljiv pogreb treh mladih žrtev planin. Udeležila se je velika množica Tržačanov ter vsi mladinci iz «Mladinskega doma» v ul. Manzoni, kjer so tragično preminuli stanovali.

*** V ponedeljek je izvršil samomor 41-letni Bruno Todono iz ul. Commerciale. S samomorilnim namenon je spil nekaj solitrne kisline, ki jo je primešal v vino. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer pa je kmalu po sprejemu umrl. Vzroki samomora niso znani.

*** Na delu se je v ponedeljek ponesrečil 23-letni Adolf Hrvatič iz Žavelj. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu zdravniki ugotovili več ran na nogah. Zdraviti se bo moral kakih 15 dni.

*** V ponedeljek zjutraj se je pripetil v ul. del Bosco grozen zločin, ki je globoko pretresel vso tržaško javnost. Sin je v trenutku popolne blaznosti ubil z nožem svojo mater in se nato docela hladnokrvno sam prijavil na komisariatu v ul. Caprin. V ul. del Bosco 50 so stanovali 70-letna Teresa Della Flora por. De Martin, njeno mož in sin 33-letni Solferino. Sin je bil svojčas že v umobolnici, toda mati ga je, kljub večkratnemu čudnemu obnašanju, vzela na lastno odgovornost domov. Svojo neizmerno materinsko ljubezen pa je morala na žalost plačati z življenjem. Do tragedije je prišlo, kot smo že omenili, v ponedeljek, verjetno med 10 in 11 uro, ko sta bila sin in mati sama doma. V divjem navalu blaznosti je sin napadel mater in ji z žepnim nožem prerezal vrat in sapnik. Ko so po izpovedi blazneža prišli na stanovanje agenti, so našli truplo nesrečne ženske v mladi krvi. Seveda je bila vsaka pomoč zaman. Blazneža so iz zapora odpeljali v umobolnico.

sebno vtžno je bilo pričevanje sodiščem se je v tem tednu nadaljeval proces proti Aldu Salsaniju in Antoniji Vogliacco. V tednu so zaslišali več prič. Posebno važna je bilo pričevanje nekega Guština, ki je bil prisoten v trenutku, ko je Vogliaccova padla skozi okno na vrt. Kot priča je nastopil tudi dr. Gollimari, ki je povedal, da inekcije, ki jih je dobila Vogliaccova od babice ne prekinejo nosečnosti. Državni tožilec je zahteval za Salsanija 7 let zapora.

*** V tem tednu so agenti letečega oddelka našli v neki jami blizu Trebč nekaj orožja in razstreliva, ki so ga potegnili na površje s pomočjo razstreljevalcev min.

* * *

V dneh od 28. junija do 4. julija se je v tržaški občini rodilo 56 otrok, umrlo je 58 oseb, porok je bilo 35.

Razpis Dijaške matice

Podporno društvo «Di matica» v Trstu razpisuje ganje prošenj za šolsko 1956/57.

1. Prošnje se vlagajo na sebnih tiskovinah, ki jih silci dobijo pri preds Dijaške Matice v ul. R 15, II (pri SPZ) ali pri vi Dijaškega doma v Buonarroti 31.

2. Prosilci lahko prosi a) za sprejem v Di dom za rednega ali zuna gojenca,

b) za znižanje vzdrže ne v Dijaškem domu,

c) za izposojo šolskih k iz knjižnega sklada,

č) za podporo v drug blikah.

3. Prošnje za podpor smislu 2. točke tega ra sprejemata do 30. julija predsednica Dijaške M ali pa uprava Dijaškeg ma. Odbor Dijaške Matic ne obvezuje, da bo pr prošnje, ki bi bile odda zgoraj navedenem roku.

4. Vsa potrebna pojasn navodila prejmejo prosil zgoraj navedenih naslov

Izidi izpitov na trgovski šoli

Na državni nižji trg strokovni šoli v Trstu vršili nižji tečajni izpiti do 21. junija 1956.

K izpitu se je prijavil kandidatov in 22 kandid

Izdelalo je 5 kandidat 16 kandidatinj.

SOŽALJE — Celica «7. vember» v vsa sekcija munistične partije pri M leni izrekata najiskrene žalje tovarišici Moženič riji in njeni družini ob tovariša Moženič Ivana, starejšega in zvestega č sekciji.

Sožalju se pridružuje «A. Cebulec» in uredniš lektiv «Dela».

Odgovorni urednik RUDOLF BLAŽIČ (Bl
Založništvo «DELA»
Tiska tip. RIVA. Torreb